

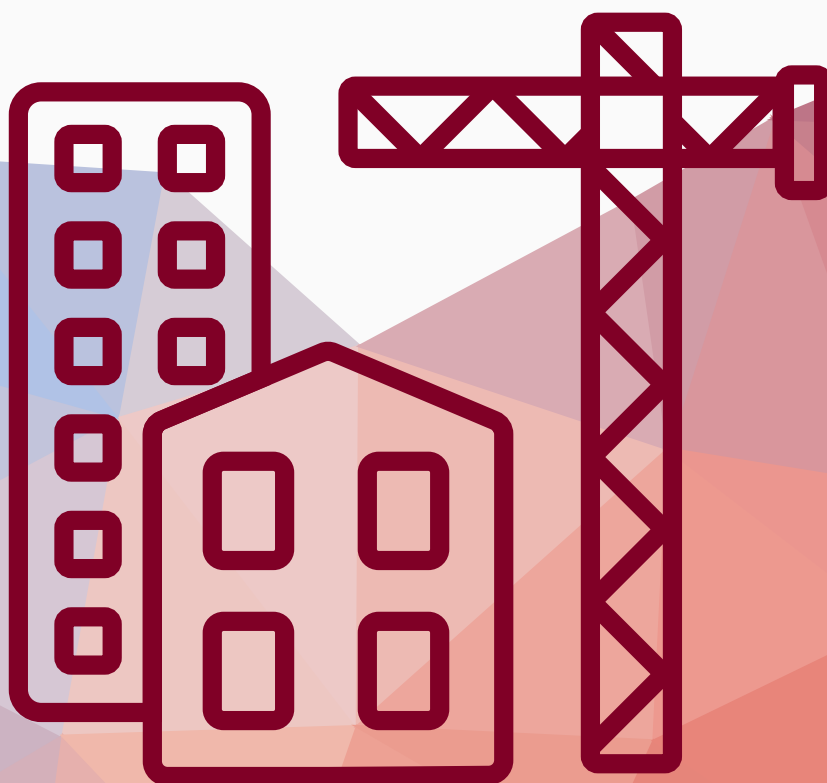

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE
STATISTICAL OFFICE IN KRAKÓW

Gospodarka mieszkaniowa w województwie małopolskim

Housing Economy
in Małopolskie Voivodship

2015 i 2016

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE
STATISTICAL INFORMATION AND ELABORATIONS

KRAKÓW 2017

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE
STATISTICAL OFFICE IN KRAKÓW

**Gospodarka mieszkaniowa
w województwie małopolskim
w latach 2015 i 2016**

Housing economy
in Małopolskie voivodship,
2015 and 2016

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE
STATISTICAL INFORMATION AND ELABORATIONS

YEAR VIII

ROK VIII

KRAKÓW, OCTOBER 2017

KRAKÓW, PAŹDZIERNIK 2017

Urząd Statystyczny w Krakowie   *Statistical Office in Kraków*
ul. Kazimierza Wyki 3   *3 Kazimierza Wyki St.*
31-223 Kraków   *31-223 Kraków*

tel. 12 41 56 011, fax 12 36 10 191
e-mail: sekretariatuskrrk@stat.gov.pl

AUTOR OPRACOWANIA   *AUTHOR OF ELABORATION*

Anna Siadek

pod kierunkiem   *supervised by*

Agnieszki Chochorowskiej

SKŁAD KOMPUTEROWY,   *TYPESETTING,*
MAPY, WYKRESY   *MAPS AND GRAPHS*

Elżbieta Niemiec

PRACE OBLICZENIOWE   *CALCULATION WORKS*
TABLICE   *TABLES*

Urszula Nieboga, Anna Stawarz

TŁUMACZENIE   *TRANSLATION*

Wojciech Marczak

ISSN 2083-3415

PRZY PUBLIKOWANIU DANYCH   *WHEN PUBLISHING*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO   *STATISTICAL OFFICE DATA*
PROSIMY O PODANIE ŹRÓDŁA   *PLEASE INDICATE SOURCE*

Publikacja dostępna na CD   *Publication available on CD*
oraz w Internecie   *and on the Internet*

<http://krakow.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

Przekazujemy Państwu kolejną edycję publikacji „Gospodarka mieszkaniowa w województwie małopolskim w latach 2015 i 2016”, która ukazuje się w podobnym układzie od 1999 roku.

Przedstawione w publikacji informacje na temat ogólnego stanu zasobów mieszkaniowych i podstawowych wskaźników charakteryzujących warunki mieszkaniowe ludności zostały opracowane na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych za 2016 r.

W publikacji zawarto również wyniki badań i opracowań przygotowanych na podstawie bieżącej sprawozdawczości w podziale na poszczególne formy własności, a dotyczące m.in. sprzedaży i zwrotu mieszkań dawnym właścicielom, zaległości w opłatach za mieszkanie, eksmisji, przeprowadzonych remontów mieszkań w budynkach mieszkalnych oraz wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

Opracowanie zawiera komentarz analityczny wzbogacony o mapy i wykresy, uwagi metodyczne oraz tablice prezentujące dane statystyczne w przekroju terytorialnym według rodzaju podmiotu będącego właścicielem mieszkania.

Wyrażam nadzieję, że opracowanie będzie przydatnym źródłem wiedzy i okaże się pomocne dla zainteresowanych warunkami mieszkaniowymi w województwie małopolskim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Chochorowska

Kraków, październik 2017 r.

PREFACE

We present you the next edition of the elaboration entitled "Housing economy in Małopolskie voivodship, 2015-2016", which has been published in the same layout since 1999.

Information presented in the publication about the state of dwelling stocks and basic indicators characterising housing conditions of the population were prepared on the basis of balances of dwelling stocks for 2016.

The publication also contains the results of surveys and studies prepared on the basis of the current reporting in division into ownership forms concerning e.g. sale and return of dwellings to the former owners, arrears in dwelling charges, evictions, carried out repairs of dwellings in residential buildings and housing allowances paid out to users of dwellings.

The elaboration includes analytical commentary enriched with graphs and maps, methodological notes as well as tables presenting statistical data in the territorial division by the type of owner of dwelling.

I hope that the elaboration will be a useful source of knowledge and will be helpful for those interested in housing conditions in the Małopolskie voivodship.

*Director
of the Statistical Office in Kraków*

Agnieszka Chochorowska

Kraków, October 2017

SPIS TREŚCI

	<u>Str.</u>	
PRZEDMOWA	3	
Wyniki badań - synteza	15	
CZĘŚĆ A – na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych	15	
1. ZASOBY MIESZKANIOWE OGÓŁEM	15	
1.1. Standard mieszkań	15	
1.2. Zaludnienie mieszkań	16	
2. ZASOBY MIESZKANIOWE W MIASTACH I NA WSI	18	
2.1. Standard mieszkań	19	
2.2. Zaludnienie mieszkań	20	
3. ZASOBY MIESZKANIOWE W PODREGIONACH	22	
3.1. Standard mieszkań	22	
3.2. Zaludnienie mieszkań	23	
4. ZASOBY MIESZKANIOWE W POWIATACH	25	
4.1. Standard mieszkań	25	
4.2. Zaludnienie mieszkań	27	
CZĘŚĆ B – na podstawie bieżącej sprawozdawczości	29	
5. FORMY WŁASNOŚCI	29	
6. SPRZEDAŻ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH	31	
7. REMONTY I MODERNIZACJA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH	31	
8. ZALEGŁOŚCI W OPŁATACH ZA MIESZKANIE I EKSMISJE	32	
9. DODATKI MIESZKANIOWE	34	
Uwagi ogólne	36	
Skróty	37	
Objaśnienia znaków umownych	37	
Uwagi metodyczne	38	
Objaśnienia podstawowych pojęć	39	
TABLICE		
	Nr	xlsx
A. NA PODSTAWIE BILANSU ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH		
Dane zbiorcze o zasobach mieszkaniowych i warunkach mieszkaniowych ludności w województwie i podregionach	1	x
Bilans zasobów mieszkaniowych według podregionów, powiatów i gmin w 2016 r.	2	x
Podstawowe wskaźniki określające warunki mieszkaniowe ludności według podregionów, powiatów i gmin w 2016 r.	3	x
Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne według podregionów, powiatów i gmin w % ogółu mieszkań w 2016 r.	4	x
B. NA PODSTAWIE BIEŻĄCEJ SPRAWOZDAWCZOŚCI		
KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE	x	x
Komunalne zasoby mieszkaniowe według podregionów i powiatów	1(5)	x
Mieszkania w zasobach komunalnych, w których zachodził przypadek zmiany lokatora według podregionów i powiatów	2(6)	x

B. NA PODSTAWIE BIEŻĄCEJ SPRAWOZDAWCZOŚCI (cd.)	Nr	xlsx
KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE (dok.)		
Zasoby mieszkaniowe gmin pozyskane według podregionów i powiatów w 2016 r.	3(7)	x
Zasoby mieszkaniowe przejęte od innych jednostek przez gminy według podregionów i powiatów	4(8)	x
Zasoby mieszkaniowe sprzedane przez gminy według podregionów i powiatów	5(9)	x
Mieszkania w budynkach mieszkalnych zwrócone przez gminy dawnym indywidualnym właścicielom lub spadkobiercom według podregionów i powiatów	6(10)	x
Zasoby mieszkaniowe gmin przekazane, zlikwidowane, przeznaczone na cele niemieszkalne według podregionów i powiatów	7(11)	x
Mieszkania, w których bezpośrednio przeprowadzono remonty - instalacji/elementów budowlanych już istniejących w budynkach komunalnych według podregionów i powiatów	8(12)	x
Remonty mieszkań związane z podwyższeniem ich standardów w budynkach komunalnych według podregionów i powiatów	9(13)	x
Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach komunalnych według podregionów i powiatów	10(14)	x
Działania eksmisyjne w stosunku do użytkowników lokali mieszkalnych stanowiących własność komunalną według podregionów i powiatów	11(15)	x
ZASOBY MIESZKANIOWE SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWYCH	x	x
Zasoby mieszkaniowe spółdzielni mieszkaniowych według podregionów i powiatów ...	1(16)	x
Mieszkania, w zasobach spółdzielni mieszkaniowych, w których zachodził przypadek zmiany lokatora według podregionów i powiatów	2(17)	x
Mieszkania będące własnością i w zarządzie spółdzielni mieszkaniowych według podregionów i powiatów	3(18)	x
Zasoby mieszkaniowe pozyskane przez spółdzielnie mieszkaniowe według podregionów i powiatów w 2016 r.	4(19)	x
Zasoby mieszkaniowe przejęte od innych jednostek przez spółdzielnie mieszkaniowe według podregionów i powiatów	5(20)	x
Mieszkania sprzedane przez spółdzielnie mieszkaniowe według podregionów i powiatów	6(21)	x
Zasoby mieszkaniowe przekazane, zlikwidowane, przeznaczone na cele niemieszkalne przez spółdzielnie mieszkaniowe według podregionów i powiatów	7(22)	x
Mieszkania, w których bezpośrednio przeprowadzono remonty – instalacji/elementów budowlanych już istniejących w budynkach stanowiących własność mieszkaniowych według podregionów i powiatów.....	8(23)	x
Remonty mieszkań w budynkach spółdzielni mieszkaniowych – związane z podwyższeniem standardu mieszkania według podregionów i powiatów	9(24)	x
Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach spółdzielni mieszkaniowych według podregionów i powiatów	10(25)	x
Zaległości w spłatach kredytu mieszkaniowego w zasobach spółdzielni mieszkaniowych według podregionów i powiatów	11(26)	x
Działania eksmisyjne w stosunku do użytkowników lokali mieszkalnych stanowiących własność spółdzielni mieszkaniowych według podregionów i powiatów	12(27)	x
ZASOBY MIESZKANIOWE SKARBU PAŃSTWA	x	x
Zasoby mieszkaniowe Skarbu Państwa według podregionów i powiatów	1(28)	x
Mieszkania w zasobach Skarbu Państwa, w których zachodził przypadek zmiany lokatora według podregionów i powiatów	2(29)	x

TABLICE (cd.)	Nr	xlsx
B. NA PODSTAWIE BIEŻĄCEJ SPRAWOZDAWCZOŚCI (cd.)		
ZASOBY MIESZKANIOWE SKARBU PAŃSTWA (dok.)		
Zasoby mieszkaniowe będące własnością Skarbu Państwa pozyskane według podregionów i powiatów w 2016 r.	3(30)	x
Mieszkania sprzedane przez Skarb Państwa według podregionów i powiatów	4(31)	x
Zasoby mieszkaniowe przekazane, zlikwidowane, przeznaczone na cele niemieszkalne przez Skarb Państwa według podregionów i powiatów	5(32)	x
Mieszkania, w których bezpośrednio przeprowadzono remonty – instalacji/elementów budowlanych już istniejących w budynkach Skarbu Państwa według podregionów i powiatów	6(33)	x
Remonty mieszkań w budynkach Skarbu Państwa – związane z podwyższeniem standardu mieszkań według podregionów i powiatów	7(34)	x
Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach Skarbu Państwa według podregionów i powiatów	8(35)	x
Działania eksmisyjne w stosunku do użytkowników lokali mieszkalnych stanowiących własność Skarbu Państwa według podregionów i powiatów	9(36)	x
ZASOBY MIESZKANIOWE ZAKŁADÓW PRACY	x	x
Zasoby mieszkaniowe zakładów pracy według podregionów i powiatów	1(37)	x
Mieszkania w zasobach zakładów pracy, w których zachodził przypadek zmiany lokatora według podregionów i powiatów	2(38)	x
Zasoby mieszkaniowe pozyskane przez zakłady pracy według podregionów i powiatów w 2016 r.	3(39)	x
Zasoby mieszkaniowe przejęte od innych jednostek przez zakłady pracy według podregionów i powiatów	4(40)	x
Zasoby mieszkaniowe sprzedane przez zakłady pracy według podregionów i powiatów	5(41)	x
Mieszkania w budynkach mieszkalnych zwrócone przez zakłady pracy dawnym indywidualnym właścicielom bądź spadkobiercom według podregionów i powiatów .	6(42)	x
Zasoby mieszkaniowe przekazane, zlikwidowane, przeznaczone na cele niemieszkalne przez zakłady pracy według podregionów i powiatów	7(43)	x
Mieszkania, w których bezpośrednio przeprowadzono remonty - instalacji/elementów budowlanych już istniejących w budynkach zakładów pracy według podregionów i powiatów	8(44)	x
Remonty mieszkań w budynkach będących własnością zakładów pracy – związane z podwyższeniem standardu mieszkania według podregionów i powiatów	9(45)	x
Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach zakładów pracy według podregionów i powiatów	10(46)	x
Działania eksmisyjne w stosunku do użytkowników lokali mieszkalnych stanowiących własność zakładów pracy według podregionów i powiatów	11(47)	x
ZASOBY MIESZKANIOWE WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH	x	x
Zasoby mieszkaniowe w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi według podregionów i powiatów	1(48)	x
Mieszkania, w których bezpośrednio przeprowadzono remonty - instalacji/elementów budowlanych już istniejących w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi według podregionów i powiatów	2(49)	x
Remonty mieszkań w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi – związane z podwyższeniem standardu mieszkania według podregionów i powiatów	3(50)	x

	Nr	xlsx
TABLICE (cd.)		
B. NA PODSTAWIE BIEŻĄCEJ SPRAWOZDAWCZOŚCI (cd.)		
ZASOBY MIESZKANIOWE WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH (dok.)		
Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach osób fizycznych w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi według podregionów i powiatów	4(51)	x
Działania eksmisyjne w stosunku do użytkowników lokali mieszkalnych stanowiących własność osób fizycznych w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi według podregionów i powiatów	5(52)	x
ZASOBY MIESZKANIOWE TOWARZYSTW BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO (TBS)	x	x
Zasoby mieszkaniowe TBS według podregionów i powiatów	1(53)	x
Mieszkania w zasobach TBS, w których zachodził przypadek zmiany lokatora według podregionów i powiatów	2(54)	x
Zasoby mieszkaniowe TBS pozyskane według podregionów i powiatów w 2016 r.	3(55)	x
Zasoby mieszkaniowe przejęte od innych jednostek przez TBS według podregionów i powiatów	4(56)	x
Zasoby mieszkaniowe przekazane, zlikwidowane, przeznaczone na cele niemieszkalne przez TBS-y według podregionów i powiatów	5(57)	x
Mieszkania, w których bezpośrednio przeprowadzono remonty - instalacji/elementów budowlanych już istniejących w budynkach TBS według podregionów i powiatów	6(58)	x
Zaległości w opłatach za mieszkania w zasobach TBS według podregionów i powiatów	7(59)	x
Działania eksmisyjne w stosunku do użytkowników lokali mieszkalnych stanowiących własność TBS według podregionów i powiatów	8(60)	x
ZASOBY MIESZKANIOWE INNYCH PODMIOTÓW	x	x
Zasoby mieszkaniowe innych podmiotów według podregionów i powiatów	1(61)	x
Mieszkania w zasobach innych podmiotów, w których w zachodził przypadek zmiany lokatora według podregionów i powiatów	2(62)	x
Mieszkania pozyskane przez inne podmioty według podregionów i powiatów w 2016 r.	3(63)	x
Mieszkania w budynkach mieszkalnych sprzedane przez inne podmioty według podregionów i powiatów	4(64)	x
Zasoby mieszkaniowe przekazane, zlikwidowane, przeznaczone na cele niemieszkalne przez inne podmioty według podregionów i powiatów	5(65)	x
Mieszkania, w których bezpośrednio przeprowadzono remonty - instalacji/elementów budowlanych już istniejących w budynkach innych podmiotów według podregionów i powiatów	6(66)	x
Remonty mieszkań w budynkach innych podmiotów – związane z podwyższeniem standardu mieszkań według podregionów i powiatów	7(67)	x
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach innych podmiotów według podregionów i powiatów	8(68)	x
Działania eksmisyjne w stosunku do użytkowników lokali mieszkalnych stanowiących własność innych podmiotów według podregionów i powiatów	9(69)	x
DODATKI MIESZKANIOWE	x	x
Dodatki mieszkaniowe wypłacone według podregionów i powiatów	1(70)	x
SPIS WYKRESÓW	Nr	Str.
Dynamika zasobów mieszkaniowych, ludności i liczby mieszkań na 1 tys. ludności w 2016 r.	1	17
Struktura mieszkań i ludności w układzie miasta-wieś w 2016 r.	2	18
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz liczba izb w 1 mieszkaniu w miastach i na wsi w 2016 r.	3	19
Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarno-techniczne w % ogółu mieszkań w miastach i na wsi w 2016 r.	4	19

SPIS WYKRESÓW (dok.)	Nr	Str.
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę oraz przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu w miastach i na wsi w 2016 r.	5	21
Liczba mieszkań na 1 tys. ludności w miastach i na wsi w 2016 r.	6	21
Struktura mieszkań i ludności według podregionów w 2016 r.	7	22
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu według podregionów w 2016 r.	8	22
Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne w % ogółu mieszkań według podregionów w 2016 r.	9	23
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie według podregionów w 2016 r.	10	23
Przeciętna liczba osób na 1 izbę według podregionów w 2016 r.	11	24
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według podregionów w 2016 r.	12	24
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu według powiatów w 2016 r.	13	26
Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne w % ogółu mieszkań według powiatów w 2016 r.	14	26
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu i przeciętna liczba osób na 1 izbę według powiatów w 2016 r.	15	27
Struktura mieszkań według form własności w 2016 r.	16	29
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania według form własności w 2016 r.	17	29
Struktura mieszkań według form własności w podregionach w 2016 r.	18	30
Struktura sprzedaży mieszkań według form własności w 2016 r.	19	31
Struktura wykonanych robót remontowych według form własności w 2016 r.	20	32
Struktura mieszkań poddanych remontom związanym z podwyższeniem standardu według form własności w 2016 r.	21	32
Udział mieszkań których lokatorzy zalegają z opłatami za mieszkanie według form własności (w % ogółu mieszkań w poszczególnych grupach zasobów).	22	33
Struktura postanowień eksmisyjnych w 2016 r.	23	33
Przeciętna wysokość dodatków mieszkaniowych wypłaconych użytkownikom lokali według form własności	24	34
Struktura liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych według form własności w 2016 r.	25	35
Struktura liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych według podregionów w 2016 r.	26	35
Przeciętna wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych według podregionów w 2016 r.	27	35
RYSUNKI		
Zasoby mieszkaniowe w 2016 r.	1	15
Standard mieszkań w 2016 r.	2	16
Zaludnienie mieszkań w 2016 r.	3	17
Zasoby mieszkaniowe w układzie miasta-wieś w 2016 r.	4	18
Standard mieszkań w układzie miasta-wieś w 2016 r.	5	20
Zaludnienie mieszkań w układzie miasta-wieś w 2016 r.	6	21
Dodatki mieszkaniowe w układzie miasta-wieś w 2016 r.	7	34
SPIS MAP		
Powiaty według udziału mieszkań w zasobach mieszkaniowych województwa w 2016 r.	1	25
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według powiatów w 2016 r.	2	28

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, tablice.

CONTENTS

	<u>Page</u>	
PREFACE	4	
<i>Results of surveys – synthesis</i>	15	
PART A – on the basis of the balance of dwelling stocks	15	
1. TOTAL DWELLING STOCKS	15	
1.1. Standard of dwellings	15	
1.2. Population in dwellings	16	
2. DWELLING STOCKS IN URBAN AND RURAL AREAS	18	
2.1. Standard of dwellings	19	
2.2. Population in dwellings	20	
3. DWELLING STOCKS IN SUBREGIONS	22	
3.1. Standard of dwellings	22	
3.2. Population in dwellings	23	
4. DWELLING STOCKS IN POWIATS	25	
4.1. Standard of dwellings	25	
4.2. Population in dwellings	27	
PART B – on the basis of current reporting	29	
5. FORMS OF OWNERSHIP	29	
6. SALE OF DWELLING STOCKS	31	
7. REPAIRS AND MODERNISATION OF DWELLING STOCKS	31	
8. ARREARS IN DWELLING PAYMENTS AND EVICTIONS	32	
9. HOUSING ALLOWANCES	34	
General notes	36	
Abbreviations	37	
Symbols	37	
Methodological notes	38	
Main definitions	39	
TABLES		
	No.	xlsx
A. ON THE BASIS OF THE BALANCE OF DWELLING STOCKS		
<i>Data summary about dwelling stocks and living conditions of the population in voivodship and subregions</i>	1	x
<i>The balance of dwelling stock by subregions, powiats and gminas in 2016</i>	2	x
<i>Basic indicators determining the living conditions of the population by subregions, powiats and gminas in 2016</i>	3	x
<i>Dwellings fitted with basic sanitary-technical installations by subregions, powiats and gminas in % of total dwellings in 2016</i>	4	x
B. ON THE BASIS OF CURRENT REPORTING		
MUNICIPAL DWELLING STOCKS	x	x
<i>Municipal dwelling stocks by subregions and powiats</i>	1(5)	x
<i>Dwellings in gmina's stocks where the tenant changed by subregions and powiats</i>	2(6)	x

B. ON THE BASIS OF CURRENT REPORTING (cont.)	No.	x/sx
MUNICIPAL DWELLING STOCKS (cont.)		
<i>Dwelling stocks obtained by gminas by subregions and powiats in 2016 .....</i>	3(7)	x
<i>Dwelling stocks taken over by gminas from other entities by subregions and powiats ..</i>	4(8)	x
<i>Dwelling stocks sold by gminas by subregions and powiats.....</i>	5(9)	x
<i>Dwellings in residential buildings returned by gminas to former individual owners or their inheritors by subregions and powiats.....</i>	6(10)	x
<i>Municipal dwelling stocks transferred, liquidated, allotted for non-residential purposes by subregions and powiats .....</i>	7(11)	x
<i>Dwellings in which renovation were carried out - renovation of construction systems / elements already existing in gminas buildings by subregions and powiats .....</i>	8(12)	x
<i>Renovation of dwellings aimed at improving living standards in gminas buildings by subregions and powiats.....</i>	9(13)	x
<i>Arrears in payments for dwellings in gminas dwelling stocks by subregions and powiats .....</i>	10(14)	x
<i>Evictions process in relation to users of residential premises belong to gminas by subregions and powiats.....</i>	11(15)	x
HOUSING CO-OPERATIVES DWELLING STOCK	x	x
<i>Housing co-operatives dwelling stock by subregions and powiats .....</i>	1(16)	x
<i>Dwellings in housing co-operatives stocks where the tenant changed by subregions and powiats .....</i>	2(17)	x
<i>Dwellings owned by housing co-operatives and under management of housing co-operatives by subregions and powiats .....</i>	3(18)	x
<i>Dwelling stocks obtained by housing co-operatives by subregions and powiats in 2016 .....</i>	4(19)	x
<i>Dwelling stocks taken over by housing co-operatives from other entities by subregions and powiats .....</i>	5(20)	x
<i>Dwelling stocks sold by housing co-operatives by subregions and powiats .....</i>	6(21)	x
<i>Dwellings in housing co-operatives stocks transferred, liquidated, allotted for non-residential purposes by subregions and powiats .....</i>	7(22)	x
<i>Dwellings in which renovation were carried out - renovation of construction systems / elements already existing in housing co-operatives buildings by subregions and powiats .....</i>	8(23)	x
<i>Renovation of dwellings aimed at improving living standards in housing co-operatives buildings by subregions and powiats.....</i>	9(24)	x
<i>Arrears in payments for dwellings in housing co-operatives dwelling stocks by subregions and powiats.....</i>	10(25)	x
<i>Overdue mortgage in dwelling stocks owned by housing co-operatives by subregions and powiats .....</i>	11(26)	x
<i>Evictions process in relation to users of residential premises belong to housing co-operatives by subregions and powiats.....</i>	12(27)	x
THE STATE TREASURY DWELLING STOCK	x	x
<i>The State Treasury dwellings stocks by subregions and powiats.....</i>	1(28)	x
<i>Dwellings in the State Treasury stocks where the tenant changed by subregions and powiats .....</i>	2(29)	x
<i>Dwelling stocks obtained by the State Treasury by subregions and powiats in 2016 ....</i>	3(30)	x
<i>Dwellings sold by the State Treasury by subregions and powiats .....</i>	4(31)	x

TABLES (cont.)	No.	x/sx
B. ON THE BASIS OF CURRENT REPORTING (cont.)		
THE STATE TREASURY DWELLING STOCK (dok.)		
<i>Dwellings in the State Treasury stocks transferred, liquidated, allotted for non-residential purposes by subregions and powiats .....</i>	5(32)	x
<i>Dwellings in which renovation were carried out - renovation of construction systems / elements already existing in the State Treasury buildings by subregions and powiats</i>	6(33)	x
<i>Renovation of dwellings aimed at improving living standards in the State Treasury buildings by subregions and powiats .....</i>	7(34)	x
<i>Arrears in payments for dwellings in the State Treasury dwelling stocks by subregions and powiats .....</i>	8(35)	x
<i>Evictions process in relation to users of residential premises belong to the State Treasury by subregions and powiats.....</i>	9(36)	x
COMPANIES DWELLING STOCKS	x	x
<i>Companies dwelling stocks by subregions and powiats .....</i>	1(37)	x
<i>Dwellings in companies stocks where the tenant changed by subregions and powiats.</i>	2(38)	x
<i>Dwelling stocks obtained by companies by subregions and powiats in 2016 .....</i>	3(39)	x
<i>Dwelling stocks taken over by companies from other entities by subregions and powiats</i>	4(40)	x
<i>Dwelling stocks sold by companies by subregions and powiats .....</i>	5(41)	x
<i>Dwellings in residential buildings returned by companies to former individual owners or their inheritors by subregions and powiats.....</i>	6(42)	x
<i>Dwellings in companies stocks transferred, liquidated, allotted for non-residential purposes by subregions and powiats.....</i>	7(43)	x
<i>Dwellings in which renovation were carried out - renovation of construction systems / elements already existing in companies buildings by subregions and powiats .....</i>	8(44)	x
<i>Renovation of dwellings aimed at improving living standards in companies buildings by subregions and powiats .....</i>	9(45)	x
<i>Arrears in payments for dwellings in companies dwelling stocks by subregions and powiats .....</i>	10(46)	x
<i>Evictions process in relation to users of residential premises belong to companies by subregions and powiats.....</i>	11(47)	x
CONDOMINIUMS DWELLING STOCKS	x	x
<i>Dwelling stocks in condominium buildings by subregions and powiats .....</i>	1(48)	x
<i>Dwellings in which renovation were carried out - renovation of construction systems / elements already existing in condominium buildings by subregions and powiats .....</i>	2(49)	x
<i>Renovation of dwellings aimed at improving living standards in condominium buildings by subregions and powiats.....</i>	3(50)	x
<i>Arrears in payments for dwellings in natural persons dwelling stocks in condominium buildings by subregions and powiats .....</i>	4(51)	x
<i>Evictions process in relation to users of residential premises belong to natural persons in condominium buildings by subregions and powiats .....</i>	5(52)	x
PUBLIC BUILDING SOCIETIES DWELLING STOCKS (PBS)	x	x
<i>PBS dwelling stocks by subregions and powiats .....</i>	1(53)	x
<i>Dwellings in PBS stocks where the tenant changed by subregions and powiats .....</i>	2(54)	x
<i>Dwelling stocks obtained by PBS by subregions and powiats in 2016 .....</i>	3(55)	x
<i>Dwelling stocks taken over by PBS from other entities by subregions and powiats .....</i>	4(56)	x

TABLES (cont.)	No.	x/sx
B. ON THE BASIS OF CURRENT REPORTING (cont.)		
PUBLIC BUILDING SOCIETIES DWELLING STOCKS (PBS) (cont.)		
<i>Dwellings in PBS stocks transferred, liquidated, allotted for non-residential purposes by subregions and powiats</i>	5(57)	x
<i>Dwellings in which renovation were carried out - renovation of construction systems / elements already existing in PBS buildings by subregions and powiats</i>	6(58)	x
<i>Arrears in payments for dwellings in PBS dwelling stocks by subregions and powiats..</i>	7(59)	x
<i>Evictions process in relation to users of residential premises belong to PBS by subregions and powiats</i>	8(60)	x
OTHER ENTERPRISES DWELLING STOCKS	x	x
<i>Other enterprises dwelling stocks by subregions and powiats</i>	1(61)	x
<i>Dwellings in other enterprises stocks where the tenant changed by subregions and powiats</i>	2(62)	x
<i>Dwelling stocks obtained by other enterprises by subregions and powiats in 2016</i>	3(63)	x
<i>Dwellings in residential buildings sold by other enterprises by subregions and powiats</i>	4(64)	x
<i>Dwellings in other enterprises stocks transferred, liquidated, allotted for non-residential purposes by subregions and powiats</i>	5(65)	x
<i>Dwellings in which renovation were carried out - renovation of construction systems / elements already existing in other enterprises buildings by subregions and powiats..</i>	6(66)	x
<i>Renovation of dwellings aimed at improving living standards in other enterprises buildings by subregions and powiats</i>	7(67)	x
<i>Arrears in payments for dwellings in other enterprises dwelling stocks by subregions and powiats</i>	8(68)	x
<i>Evictions process in relation to users of residential premises belong to other enterprises by subregions and powiats</i>	9(69)	x
HOUSING ALLOWANCES	x	x
<i>Housing allowances paid out by subregions and powiats</i>	1(70)	x
LIST OF GRAPHS		
	No.	Page
<i>Dynamics of dwelling stocks, population and dwellings per 1 thous. population in 2016</i>	1	17
<i>Structure of dwellings and population in urban and rural areas in 2016</i>	2	18
<i>Useful floor area of dwelling and number of rooms in dwelling in urban and rural areas in 2016</i>	3	19
<i>Dwellings fitted with sanitary-technical installations in % of total dwellings in urban and rural areas in 2016</i>	4	19
<i>Average useful floor areas of dwelling per person as well as average number of persons per dwelling in urban and rural area in 2016</i>	5	21
<i>Number of dwellings per 1 thous. population in urban and rural areas in 2016</i>	6	21
<i>Structure of dwellings and population by subregions in 2016</i>	7	22
<i>Average useful floor area of dwelling and average number of rooms per dwelling by subregions in 2016</i>	8	22
<i>Dwellings fitted with basic sanitary-technical installations in % of total dwellings by subregions in 2016</i>	9	23
<i>Average number of persons per dwelling in subregions in 2016</i>	10	23
<i>Average number of persons per room in subregions in 2016</i>	11	24
<i>Average useful floor area of dwelling per person by subregions in 2016</i>	12	24
<i>Average useful floor area of dwelling and average number of rooms per dwelling by powiats in 2016</i>	13	26
<i>Dwellings fitted with basic sanitary-technical installations in % of total dwellings by powiats in 2016</i>	14	26
<i>Average number of persons per dwelling and average number of persons per room by powiats w 2016</i>	15	27

LIST OF GRAPHS (cont.)	No.	Page
<i>Structure of dwellings by ownership forms in 2016 .....</i>	16	29
<i>Average useful floor area of dwelling by ownership forms in 2016 .....</i>	17	29
<i>Structure of dwellings by ownership forms in subregions in 2016 .....</i>	18	30
<i>Structure of sale of dwellings by ownership forms in 2016 .....</i>	19	31
<i>Structure of renovation works performed by ownership forms in 2016 .....</i>	20	32
<i>Structure of dwellings undergoing renovation connected to increase of standard by ownership forms in 2016 .....</i>	21	32
<i>Share of dwellings which tenants being in arrears in dwelling payments by ownership forms (in % of total dwellings in particular resource groups) .....</i>	22	33
<i>Structure of eviction proceedings in 2016 .....</i>	23	33
<i>Average amount of housing allowances paid to users of residential by ownership forms .....</i>	24	34
<i>Structure of housing allowances paid by ownership forms in 2016 .....</i>	25	35
<i>Structure of housing allowances paid by subregions in 2016 .....</i>	26	35
<i>Average amount of housing allowances paid by subregions in 2016 .....</i>	27	35
PICTURES		
<i>Dwelling stocks in 2016 .....</i>	1	15
<i>Standard of dwellings in 2016 .....</i>	2	16
<i>Population in dwellings in 2016 .....</i>	3	17
<i>Dwelling stocks in urban and rural areas in 2016 .....</i>	4	18
<i>Standard of dwellings in urban and rural areas in 2016 .....</i>	5	20
<i>Population in dwellings in urban and rural areas in 2016 .....</i>	6	21
<i>Housing allowances in urban and rural areas in 2016 .....</i>	7	34
LIST OF MAPS		
<i>Powiats by share of dwellings in dwelling stocks of the voivodship in 2016 .....</i>	1	25
<i>Average useful floor area of dwelling per person by powiats in 2016 .....</i>	2	28

In English: preface, contents, tables.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

CZĘŚĆ A – na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych

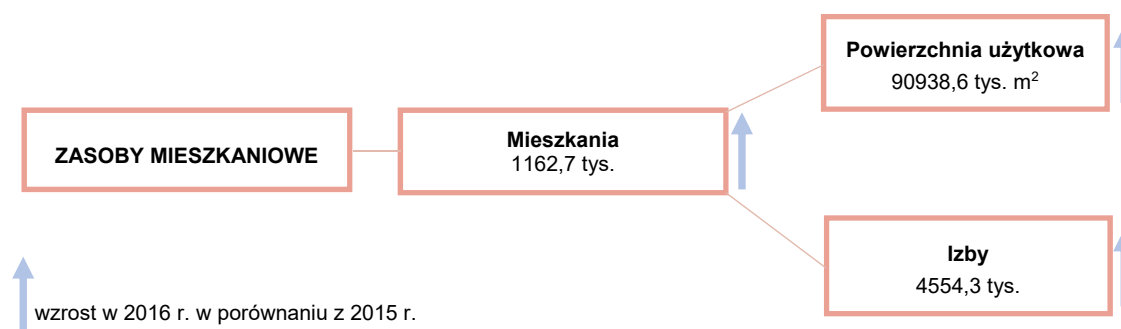
1. ZASOBY MIESZKANIOWE OGÓŁEM

Zasoby województwa małopolskiego na koniec 2016 r. wynosiły 1162,7 tys. mieszkań, w których znajdowało się 4554,3 tys. izb o powierzchni użytkowej 90938,6 tys. m².

W porównaniu z 2015 r. w województwie przybyło 16,7 tys. mieszkań (wzrost o 1,5%) o łącznej powierzchni użytkowej 1576,9 tys. m² (wzrost o 1,8%) i 65,2 tys. izb (wzrost o 1,5%) przy równoczesnym wzroście liczby ludności o 9,6 tys. tj. o 0,3%.

W badanym okresie zasoby mieszkaniowe województwa małopolskiego stanowiły 8,1% zasobów krajowych, a ludność województwa to 8,8% ludności Polski.

Rys. 1. Zasoby mieszkaniowe w 2016 r.

Pod względem liczby zasobów mieszkaniowych województwo małopolskie zajmowało czwarte miejsce w kraju po województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim. Spośród województw, w porównaniu z 2015 r., największy wzrost liczby mieszkań odnotowano w mazowieckim (o 1,6%), natomiast najmniejszy przyrost mieszkań odnotowano w województwie opolskim (o 0,5%).

1.1. Standard mieszkań

Standard mieszkań mierzony wielkością mieszkania i liczbą izb oraz wyposażeniem w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne w porównaniu z rokiem poprzednim uległ poprawie i był wyższy niż standard mieszkań w kraju.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w województwie małopolskim w końcu 2016 r. wynosiła 78,2 m² i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 0,2 m², a mieszkanie podobnie jak w roku ubiegłym posiadało przeciętnie 3,92 izby. W odniesieniu do przeciętnego mieszkania w kraju, mieszkanie w województwie małopolskim było większe o 4,4 m² i miało o 0,1 izby więcej.

Pod względem wielkości mieszkania, wysokie wskaźniki usytuowały województwo małopolskie na czwartym miejscu w Polsce, a pod względem liczby izb na szóstym.

Stopień nasycenia mieszkaniami, wyrażany liczbą mieszkań na 1 tys. ludności jest jednym z mierników ogólnego standardu mieszkaniowego. W 2016 r. wskaźnik ten dla województwa małopolskiego wynosił 344 (w 2015 r. – 340) i był niższy od wskaźnika dla kraju o 27, przy czym

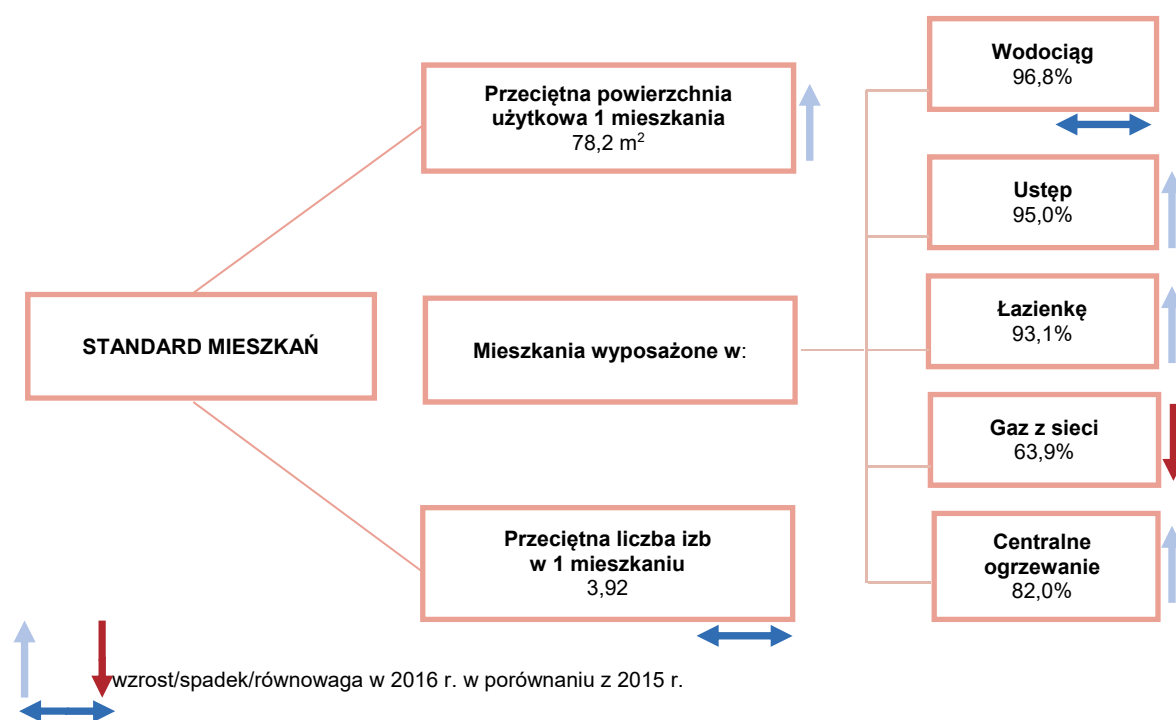
najwięcej mieszkań na 1 tys. ludności odnotowano w województwie mazowieckim – 415, a najmniej w województwie podkarpackim – 308.

W badanym okresie poprawie uległo wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje, tj. o 0,1 p. proc. wzrosło wyposażenie mieszkań w ustęp i łazienkę osiągając w 2016 r. poziom odpowiednio: 95,0% i 93,1% ogółu mieszkań; o 0,4 p. proc. wzrosło wyposażenie w centralne ogrzewanie (osiągając w 2016 r. poziom 82,0% ogółu mieszkań), a wyposażenie mieszkań w wodociąg pozostało na niezmienionym poziomie – 96,8%. Natomiast zmniejszeniu – o 0,4 p. proc. uległo wyposażenie mieszkań w gaz sieciowy i na koniec 2016 r. wynosiło 63,9% ogółu mieszkań.

W kraju odnotowano podobny udział mieszkań wyposażonych w wodociąg jak w województwie małopolskim, natomiast mniej mieszkań w Polsce wyposażonych było w ustęp (93,7%), łazienkę (91,3%) oraz gaz z sieci (55,5%), a więcej w centralne ogrzewanie (82,1%).

Pod względem wyposażenia w gaz sieciowy województwo małopolskie zajmowało czwartą pozycję w kraju. Ponadto, pod względem wyposażenia mieszkań usytuowało się: w łazienkę na siódmym miejscu, w ustęp i centralne ogrzewanie na ósmym i w wodociąg na dziesiątym miejscu.

Rys. 2. Standard mieszkań w 2016 r.

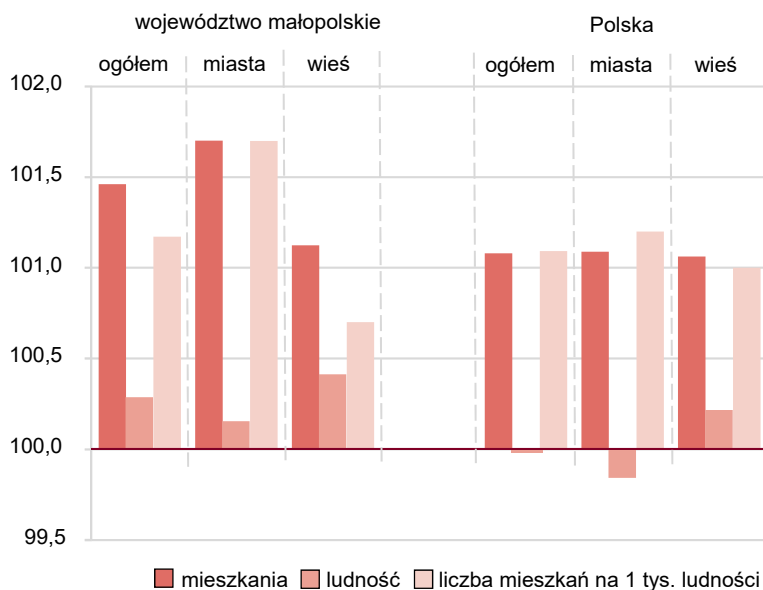

1.2. Zaludnienie mieszkań

Podstawowymi wskaźnikami pozwalającymi określić warunki mieszkaniowe są: przeciętna liczba osób przypadających na jedno mieszkanie i na jedną izbę oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na osobę.

Wykr. 1. Dynamika zasobów mieszkaniowych, ludności i liczby mieszkań na 1 tys. ludności w 2016 r.

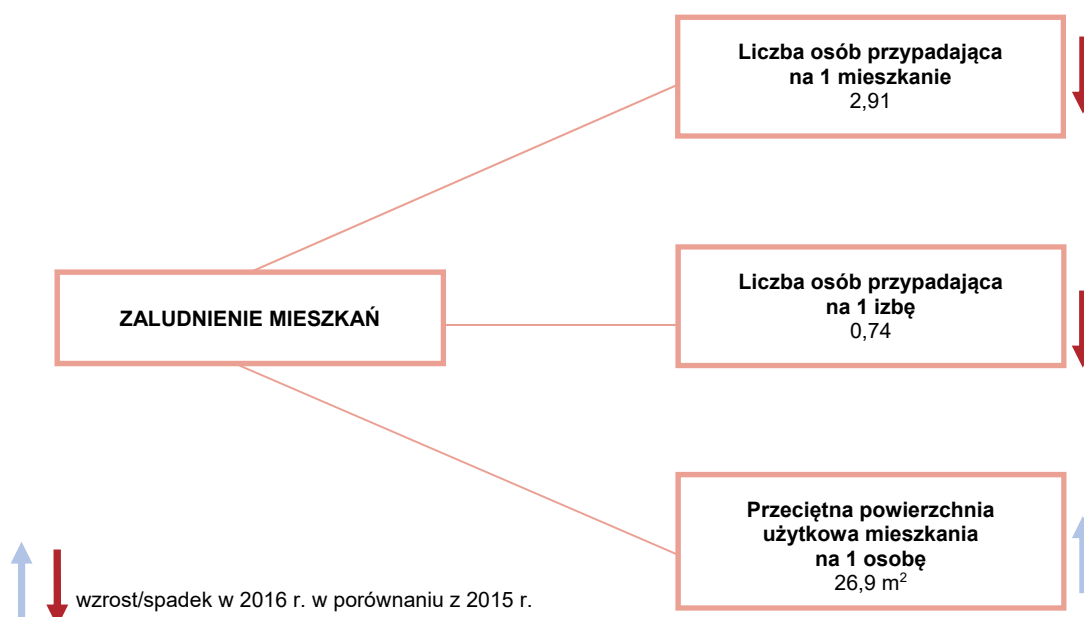
rok poprzedni=100

W porównaniu z 2015 r. w województwie małopolskim zmniejszyła się liczba osób przypadająca na jedno mieszkanie i na koniec 2016 r. wynosiła 2,91 osoby (w kraju – 2,69 osoby). Zmalała również liczba osób przypadająca na izbę i w końcu 2016 r. wyniosła 0,74 osoby (w kraju – 0,70 osoby). Wśród województw obydwa wskaźniki usytuowały województwo małopolskie odpowiednio na: 14 i 12 miejscu w kraju.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę w porównaniu z ubiegłym rokiem wzrosła o 0,4 m² i na koniec 2016 r. wyniosła 26,9 m² (w kraju – 27,4 m²). Wskaźnik informujący o przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania jaki zajmował statystyczny mieszkaniec ulokował województwo małopolskie na dziewiątej pozycji w kraju.

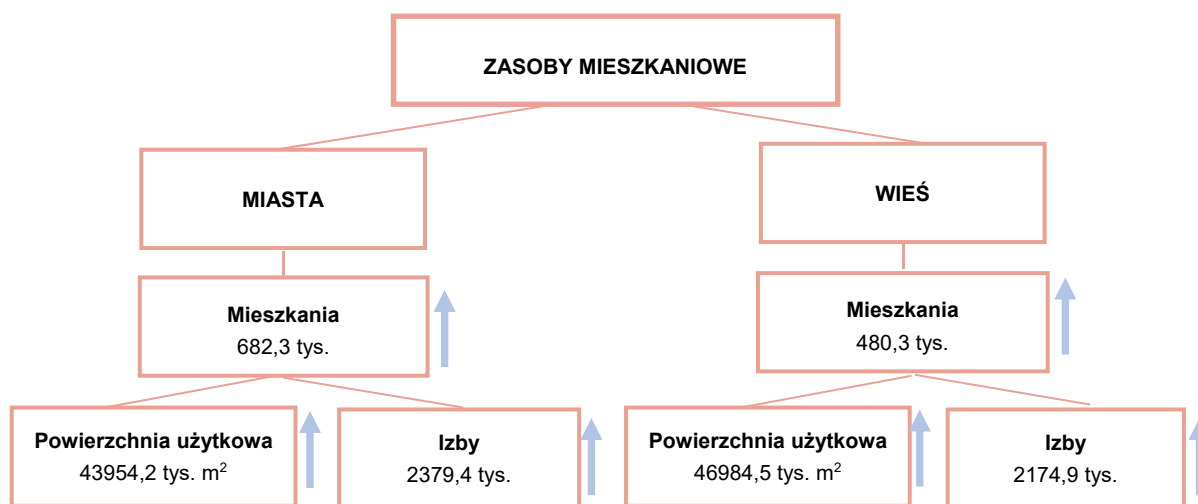
Rys. 3. Zaludnienie mieszkań w 2016 r.

2. ZASOBY MIESZKANIOWE W MIASTACH I NA WSI

Na koniec 2016 r. w miastach województwa małopolskiego znajdowało się 682,3 tys. mieszkań tj. 58,7% ogółu zasobów mieszkaniowych województwa (w kraju 67,4%), a na wsi 480,3 tys. tj. 41,3% (w kraju 32,6%). Dla porównania ludność w miastach stanowiła 48,4% ogółu ludności w województwie (w kraju 60,2%), a na wsi 51,6% (w kraju 39,8%).

Rys. 4. Zasoby mieszkaniowe w układzie miasta-wieś w 2016 r.

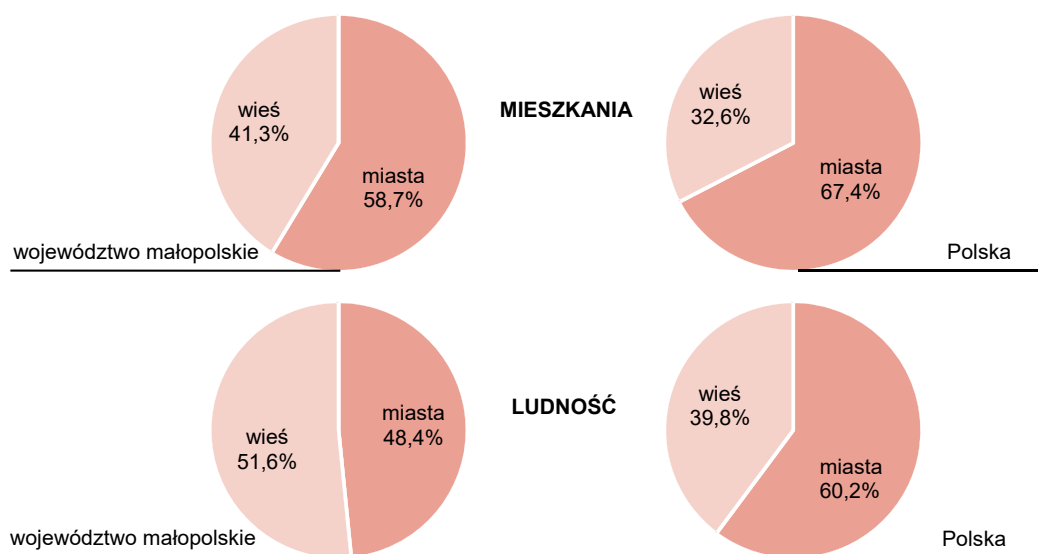

↑ wzrost w 2016 r. w porównaniu z 2015 r.

W porównaniu z 2015 r., zarówno w miastach, jak i na wsi zwiększyła się liczba mieszkań, izb w tych mieszkaniach oraz ich powierzchnia użytkowa. W miastach liczba mieszkań wzrosła o 11,4 tys. (tj. o 1,7%), natomiast na terenach wiejskich stan zasobów zwiększył się o 5,3 tys. (tj. o 1,1%).

Wykr. 2. Struktura mieszkań i ludności w układzie miasta-wieś w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

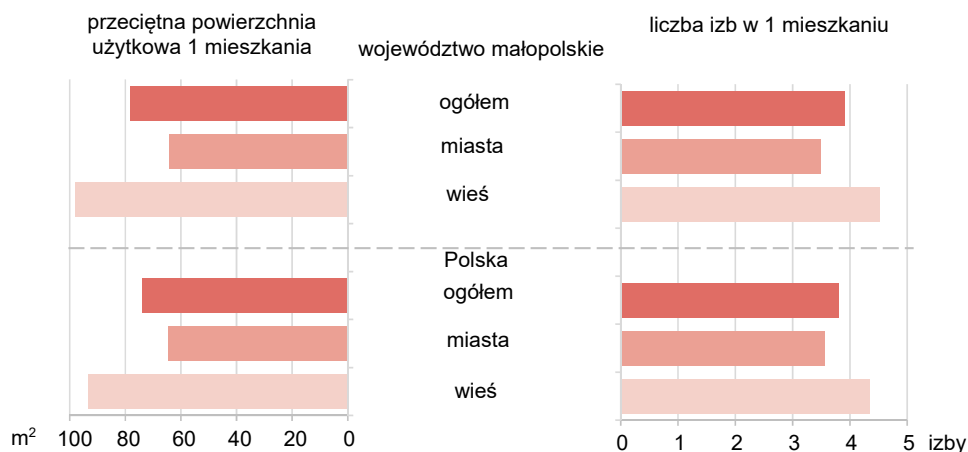

2.1. Standard mieszkań

Porównując powierzchnię użytkową i liczbę izb, wyższy standard posiadały mieszkania wiejskie. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania na wsi w końcu 2016 r. wynosiła 97,8 m² i w porównaniu z końcem 2015 r. wzrosła o 0,6 m². Mieszkanie z terenu wiejskiego posiadało średnio 4,53 izby i było większe od mieszkania w mieście o 33,4 m² i 1,04 izby.

Wykr. 3. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz liczba izb w 1 mieszkaniu w miastach i na wsi w 2016 r.

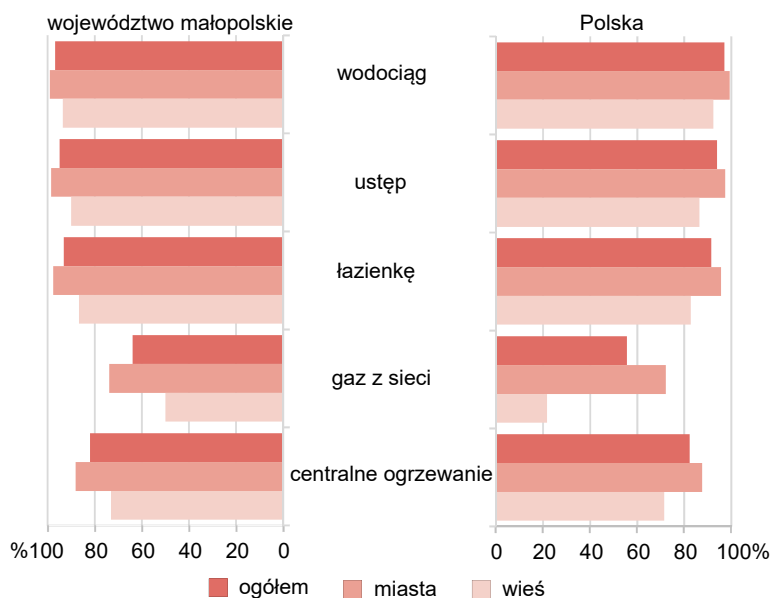
Stan w dniu 31 XII

W badanym okresie przeciętne mieszkanie zlokalizowane na obszarach wiejskich w województwie małopolskim było o 4,7 m² większe od przeciętnego mieszkania z terenu wiejskiego w Polsce (posiadało o 0,18 izby więcej), a mieszkanie położone na terenach miejskich było mniejsze o 0,1 m² jak analogiczne mieszkanie w kraju (posiadało o 0,08 izby mniej).

Wykr. 4. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarno-techniczne w % ogółu mieszkań w miastach i na wsi w 2016 r.

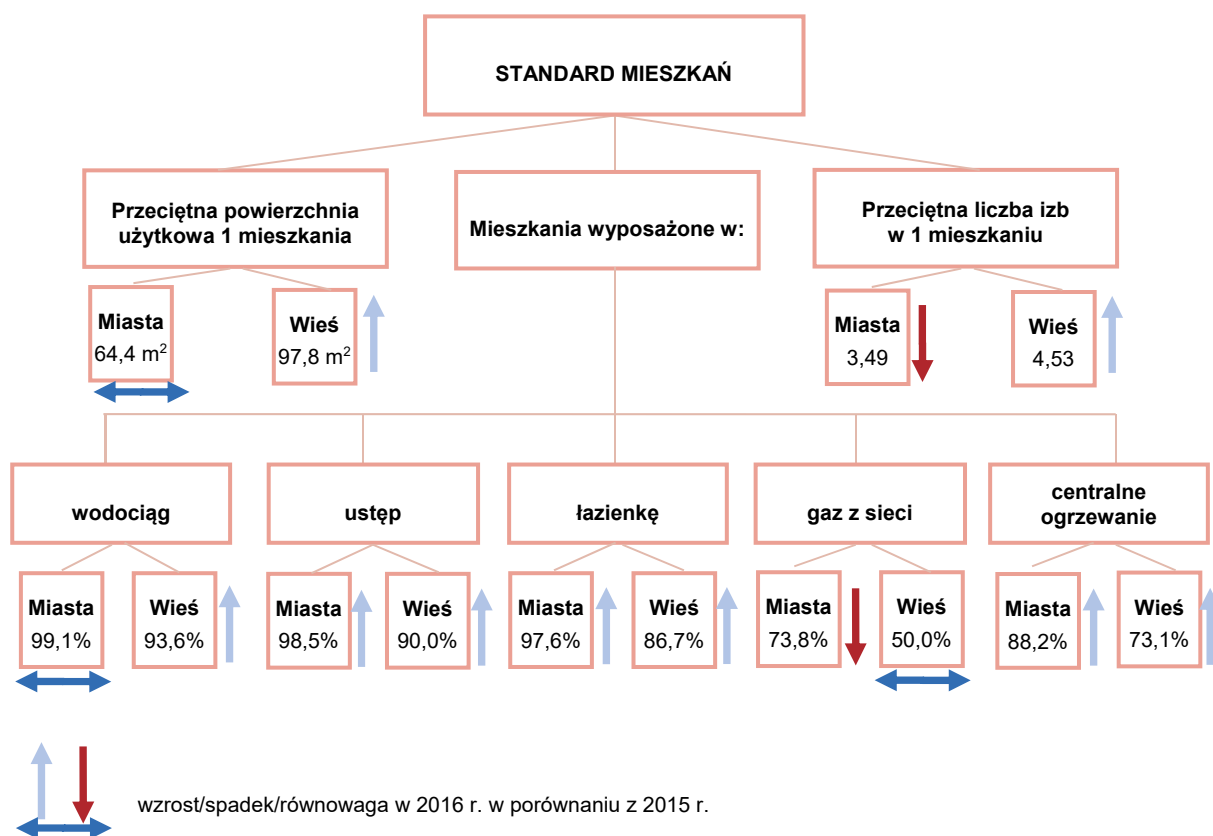
Stan w dniu 31 XII

Dysproporcje pomiędzy miastem a wsią dotyczyły również stopnia wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne. W tym przypadku mieszkania w miastach posiadały wyższy standard niż mieszkania na wsi. W miastach w wodociąg wyposażonych było 99,1% mieszkań (na wsi 93,6%), w ustęp 98,5% (na wsi 90,0%), w łazienkę 97,6% (na wsi 86,7%). Największe różnice obserwowano w wyposażeniu mieszkań w gaz sieciowy i centralne ogrzewanie. W miastach 73,8% mieszkań posiadało gaz z sieci (na wsi 50,0%), a w centralne ogrzewanie wyposażonych było 88,2% (na wsi 73,1%).

W 2016 r. mieszkania w województwie małopolskim były lepiej wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne niż mieszkania w kraju zarówno w miastach jak i na wsi.

Rys. 5. Standard mieszkań w układzie miasto-wieś w 2016 r.

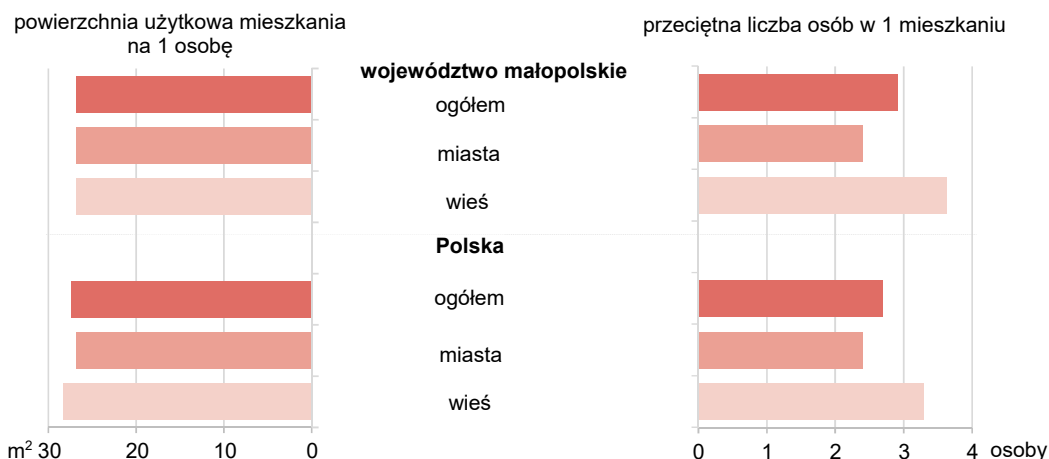
2.2. Zaludnienie mieszkań

Ze względu na liczbę osób przypadających na jedno mieszkanie i izbę, mieszkania wiejskie były bardziej zaludnione od mieszkań miejskich. Na jedno mieszkanie w miastach przypadało 2,40 osoby (tj. o 0,04 osoby mniej niż w roku ubiegłym), podczas gdy na wsi wskaźnik ten wynosił 3,63 osoby (tj. o 0,03 osoby mniej). Na jedną izbę w miastach przypadało średnio 0,69 osoby, a na wsi 0,80 osoby, w obu przypadkach w porównaniu z 2015 r. różnica ta wyniosła o 0,01 osoby mniej.

Przeliczając powierzchnię użytkową na jednego mieszkańca sytuacja wyglądała korzystniej na obszarach wiejskich. W miastach przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę w 2016 r. wyniosła 26,8 m² (tj. o 0,4 m² więcej niż w 2015 r.), a na wsi 26,9 m² (tj. o 0,3 m² więcej).

Wykr. 5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę oraz przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu w miastach i na wsi w 2016 r.

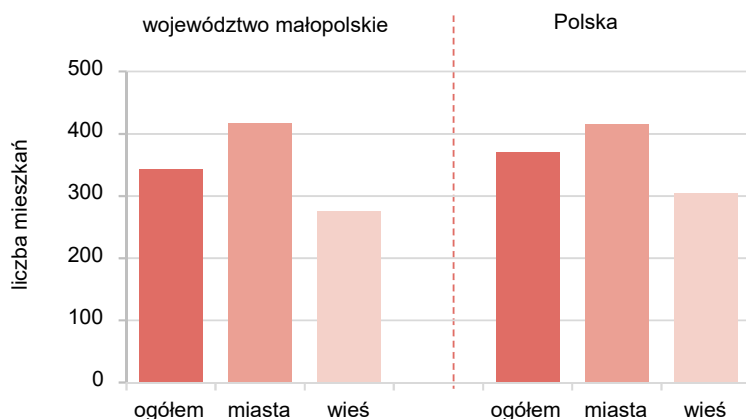
Stan w dniu 31 XII

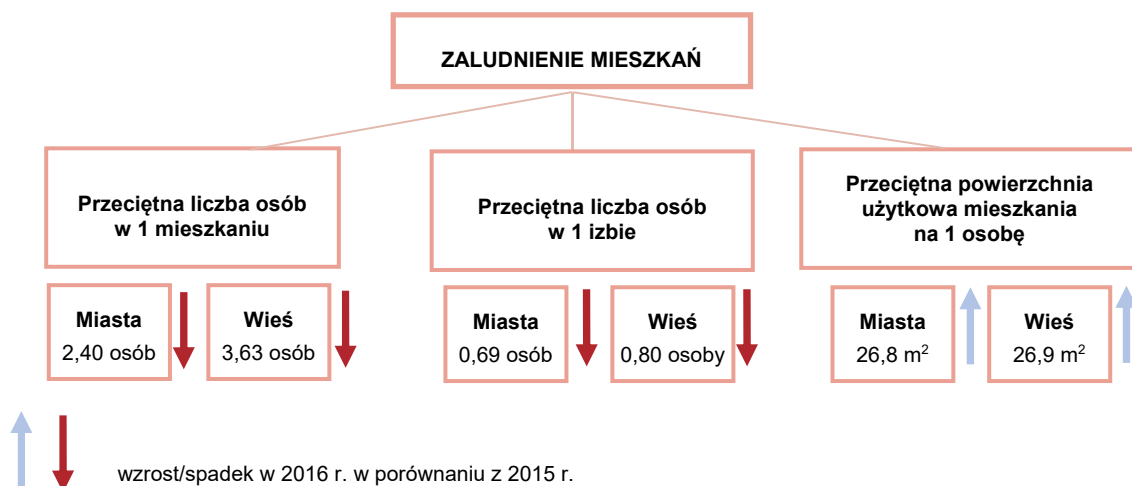
Podobne tendencje obserwowano w kraju. Na jedno mieszkanie w miastach przypadało średnio 2,40 osoby a na jedną izbę 0,67 osoby, na wsi odpowiednio 3,29 osoby i 0,76 osoby. Natomiast powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę na wsi była o 1,5 m² większa niż w mieście i wynosiła 28,3 m².

Wykr. 6. Liczba mieszkań na 1 tys. ludności w miastach i na wsi w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Rys. 6. Zaludnienie mieszkań w układzie miasta-wieś w 2016 r.

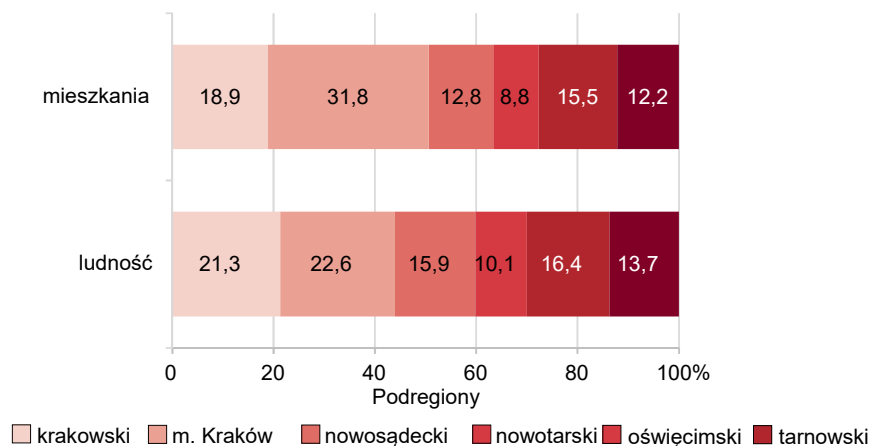

3. ZASOBY MIESZKANIOWE W PODREGIONACH

W 2016 r. – 31,8% mieszkań województwa małopolskiego zlokalizowanych było w podregionie m. Kraków (w 2015 r. – 31,4%). Najmniej mieszkań 8,8% znajdowało się w podregionie nowotarskim (w 2015 r. – 8,9%). W badanym okresie podregion posiadający największą liczbę ludności to również podregion m. Kraków, gdzie mieszkało 22,6% ludności województwa, a najmniejszą liczbę ludności posiadał podregion nowotarski – 10,1% ogółu ludności województwa małopolskiego.

Wykr. 7. Struktura mieszkań i ludności według podregionów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

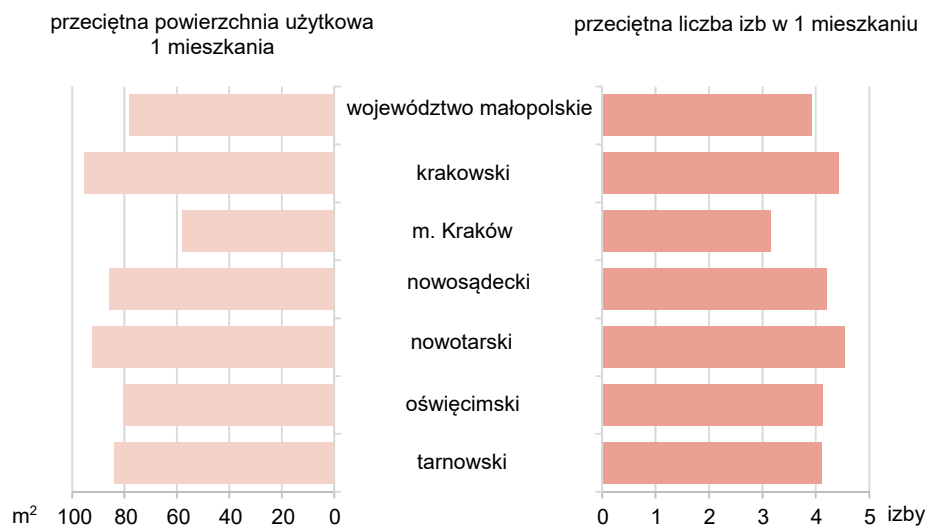
3.1. Standard mieszkań

W 2016 r. największe mieszkania znajdowały się w podregionie krakowskim, gdzie przeciętna powierzchnia mieszkania wynosiła 95,5 m² (wzrost o 0,5 m² w porównaniu z poprzednim rokiem), a mieszkanie posiadało przeciętnie 4,43 izby (wzrost o 0,02 izby). Natomiast najmniejsze mieszkania zlokalizowane były w podregionie m. Kraków – przeciętne mieszkanie było tam mniejsze o 37,8 m² od mieszkania z podregionu krakowskiego (w 2015 r. mniejsze o 37,3 m²) i posiadało przeciętnie o 1,28 izby mniej (w 2015 r. mniej o 1,25 izby).

W pozostałych podregionach, podobnie jak w podregionie krakowskim przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania i liczba izb była wyższa od średniej wojewódzkiej.

Wykr. 8. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu według podregionów w 2016 r.

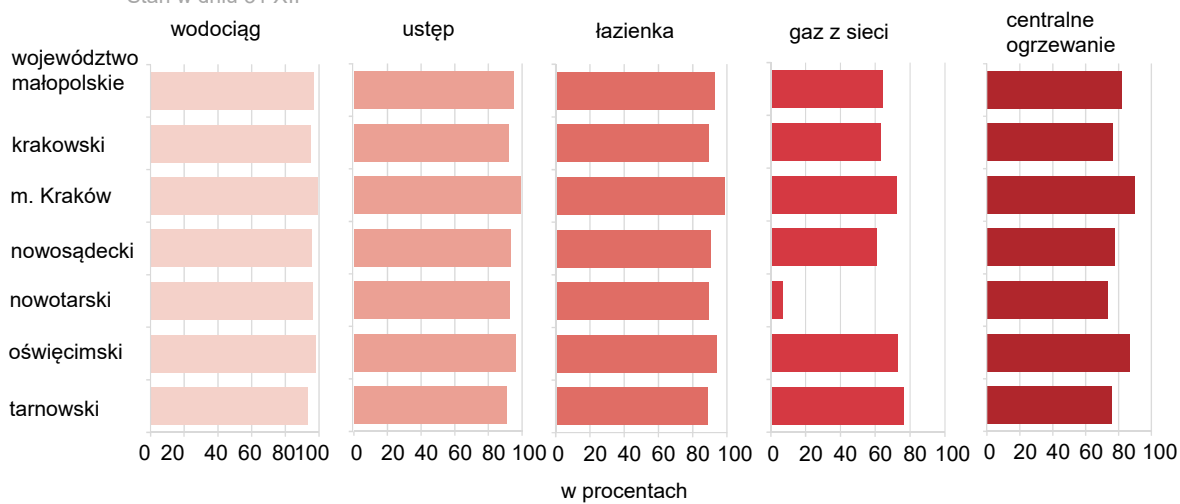
Stan w dniu 31 XII

Pod względem wyposażenia w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne, najwyższy standard mieszkań obserwowano w mieszkaniach podregionu m. Kraków, gdzie w 2016 r. w wodociąg wyposażonych było 99,5% mieszkań, w ustęp – 99,1%, w łazienkę – 98,7%, a w centralne ogrzewanie – 89,6%. Najmniej mieszkań wyposażonych w wodociąg (93,2%), ustęp (90,9%), łazienkę (88,7%) było w podregionie tarnowskim, a w centralne ogrzewanie (73,3%) w podregionie nowotarskim. Znaczną różnicę odnotowano w wyposażeniu mieszkań w instalacje gazowe. W podregionie tarnowskim 76,0% mieszkań wyposażonych było w gaz z sieci, podczas gdy w podregionie nowotarskim 6,8%.

Wykr. 9. Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne w % ogółu mieszkań według podregionów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

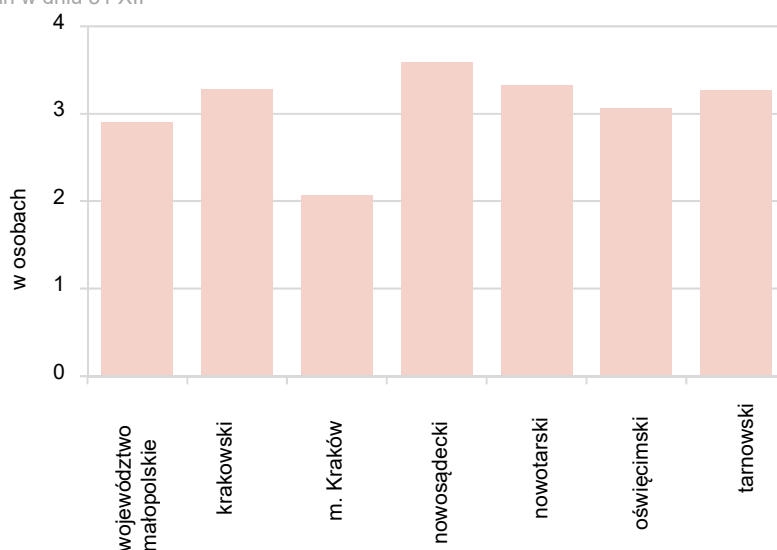

3.2. Zaludnienie mieszkań

Jeżeli weźmiemy pod uwagę dwa wskaźniki charakteryzujące zaludnienie mieszkań tj. przeciętną liczbę osób przypadającą na mieszkanie i przeciętną liczbę osób na izbę, najlepszymi warunkami w badanym okresie dysponowali mieszkańcy podregionu m. Kraków. Zarówno przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkanie, jak i na izbę była najniższa wśród podregionów i wynosiła w 2016 r. odpowiednio 2,07 i 0,66 osoby.

Wykr. 10. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie według podregionów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

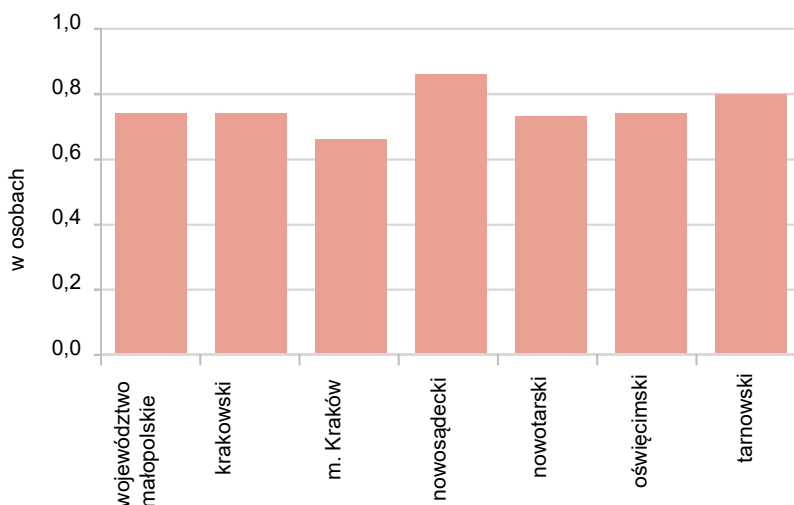

Największe przeciętne zaludnienie mieszkań wystąpiło w podregionie nowosądeckim, gdzie odnotowano najmniej korzystne wskaźniki tj. 3,60 osoby na mieszkanie oraz 0,86 osoby na izbę.

Wykr. 11. Przeciętna liczba osób na 1 izbę według podregionów w 2016 r.

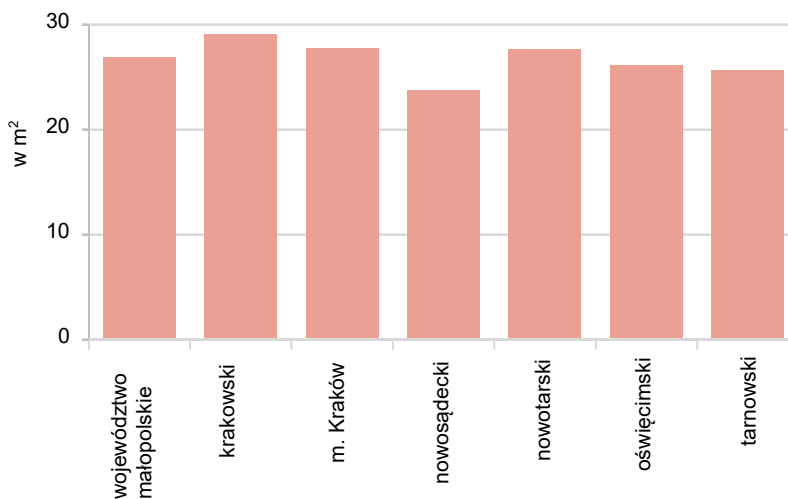
Stan w dniu 31 XII

Porównując przeciętną powierzchnię użytkową przypadającą na jedną osobę, największą powierzchnię mieszkaniową miał do dyspozycji mieszkaniec podregionu krakowskiego (29,1 m²), a najmniejszą mieszkaniec podregionu nowosądeckiego (23,8 m²).

Wykr. 12. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według podregionów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

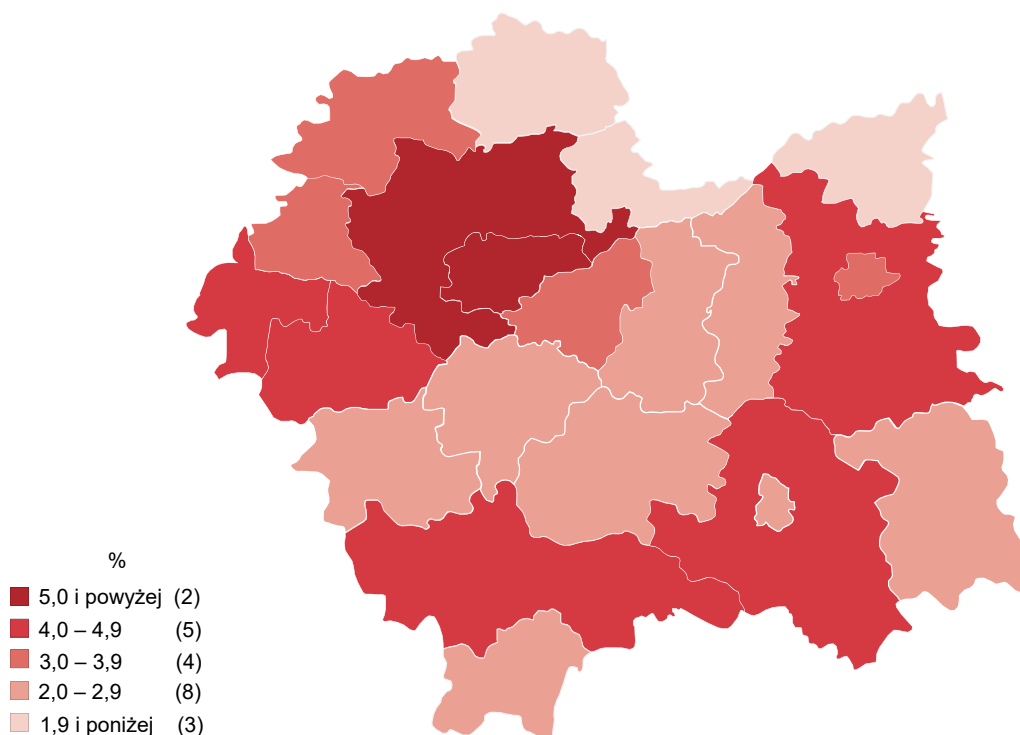

4. ZASOBY MIESZKANIOWE W POWIATACH

W 2016 r. ponad 1/3 zasobów mieszkaniowych skupiona była w miastach na prawach powiatu. W Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu, gdzie mieszkało łącznie 28,4% ludności województwa, znajdowało się 38,1% wszystkich zasobów mieszkaniowych województwa. W pozostałych 19 powiatach, mieszkania stanowiły łącznie blisko 2/3 zasobów, a udział mieszkań poszczególnych powiatów mieścił się w granicach od 1,1% w powiecie proszowickim do 7,3% w powiecie krakowskim.

Mapa 1. Powiaty według udziału mieszkań w zasobach mieszkaniowych województwa w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

4.1. Standard mieszkań

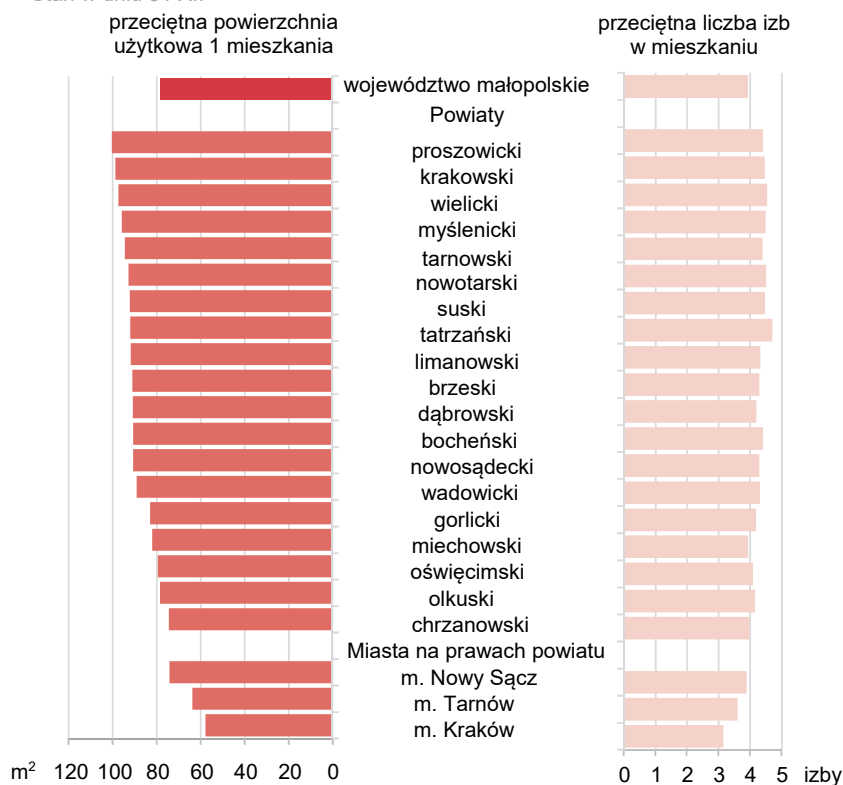
Podstawowymi wskaźnikami pozwalającymi określić warunki mieszkaniowe ludności są wskaźniki przedstawiające przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania, liczbę izb w mieszkaniu oraz wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje.

Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni zlokalizowane były w powiecie proszowickim (100,2 m²) i krakowskim (98,6 m²), natomiast najmniejsze o powierzchni mniejszej od średniej wojewódzkiej, która wynosiła 78,2 m² skupione były w miastach na prawach powiatu oraz w powiecie chrzanowskim, przy czym najniższy wskaźnik odnotowano w Krakowie – 57,7 m².

Podobną sytuację obserwowano porównując mieszkania pod względem liczby izb. Mieszkania o najmniejszej liczbie izb, a równocześnie o liczbie izb mniejszej od średniej wojewódzkiej (w 2016 r. – 3,92 izby) znajdowały się w miastach na prawach powiatu: Krakowie (3,15 izby), Tarnowie (3,60 izby) i Nowym Sączu (3,89 izby). Pozostałe powiaty osiągnęły wskaźnik wyższy od średniej wojewódzkiej, natomiast mieszkania o największej liczbie izb skupione były w powiatach: tatrzańskim (4,70 izby) i wielickim (4,54 izby).

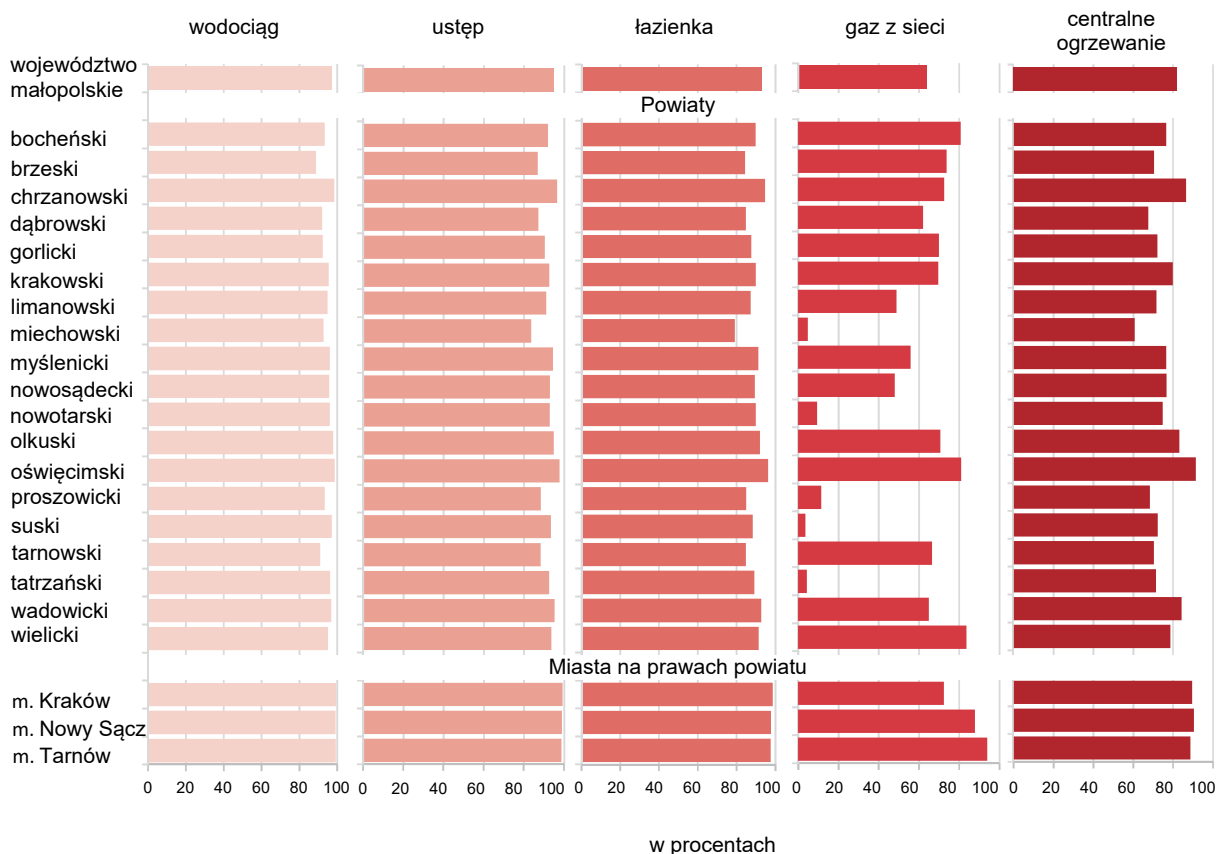
Wykr. 13. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu według powiatów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

Wykr. 14. Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne w % ogółu mieszkań według powiatów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

W omawianym okresie, pod względem instalacji sanitarno-technicznych w lokalach mieszkalnych również wyróżniały się miasta na prawach powiatu, w których ponad 99% posiadało wodociąg, powyżej 98% ustęp, ponad 97% wyposażonych było w łazienkę, a ponad 88% w centralne ogrzewanie.

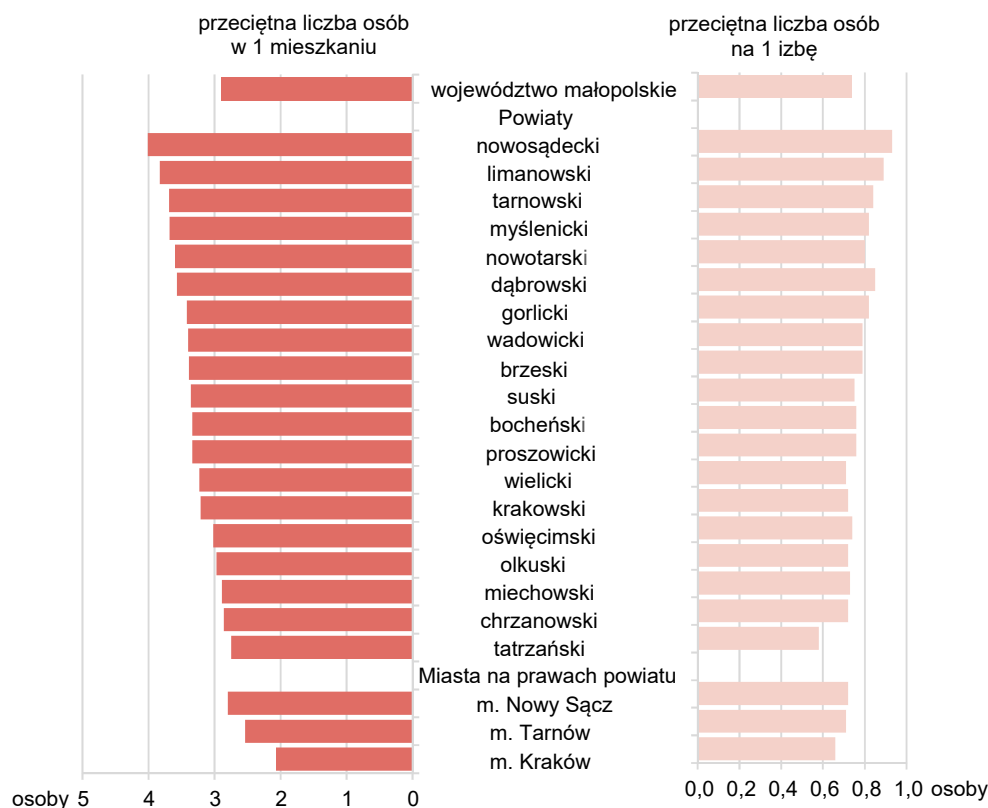
W 2016 r. najmniej mieszkań wyposażonych w wodociąg było w powiecie brzeskim (ponad 88%), a w ustęp, łazienkę i centralne ogrzewanie w powiecie miechowskim (odpowiednio: 83%, 79% i 60%). Największy udział mieszkań wyposażonych w instalacje gazowe odnotowano w Tarnowie (ponad 94%), Nowym Sączu (88%), oraz w powiecie wielickim (ponad 83%). Najmniej mieszkań wyposażonych w instalacje gazowe (poniżej 10%) było w powiatach: suskim, tatrzańskim, miechowskim i nowotarskim.

4.2. Zaludnienie mieszkań

Najkorzystniejsze warunki mieszkaniowe pod względem zaludnienia mieszkań odnotowano w Krakowie, gdzie liczba osób przypadających na jedno mieszkanie w 2016 r. wynosiła 2,07, a liczba osób przypadających na jedną izbę wynosiła 0,66 oraz w Tarnowie – 2,54 osoby przypadających na mieszkanie i 0,71 osób na izbę. Oprócz Krakowa i Tarnowa jeszcze cztery powiaty: tatrzański, chrzanowski, miechowski i Nowy Sącz osiągnęły wskaźniki lepsze od średniej wojewódzkiej tj. 2,91 osoby na jedno mieszkanie oraz 0,74 osoby na jedną izbę.

Wykr. 15. Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu oraz przeciętna liczba osób na 1 izbę według powiatów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

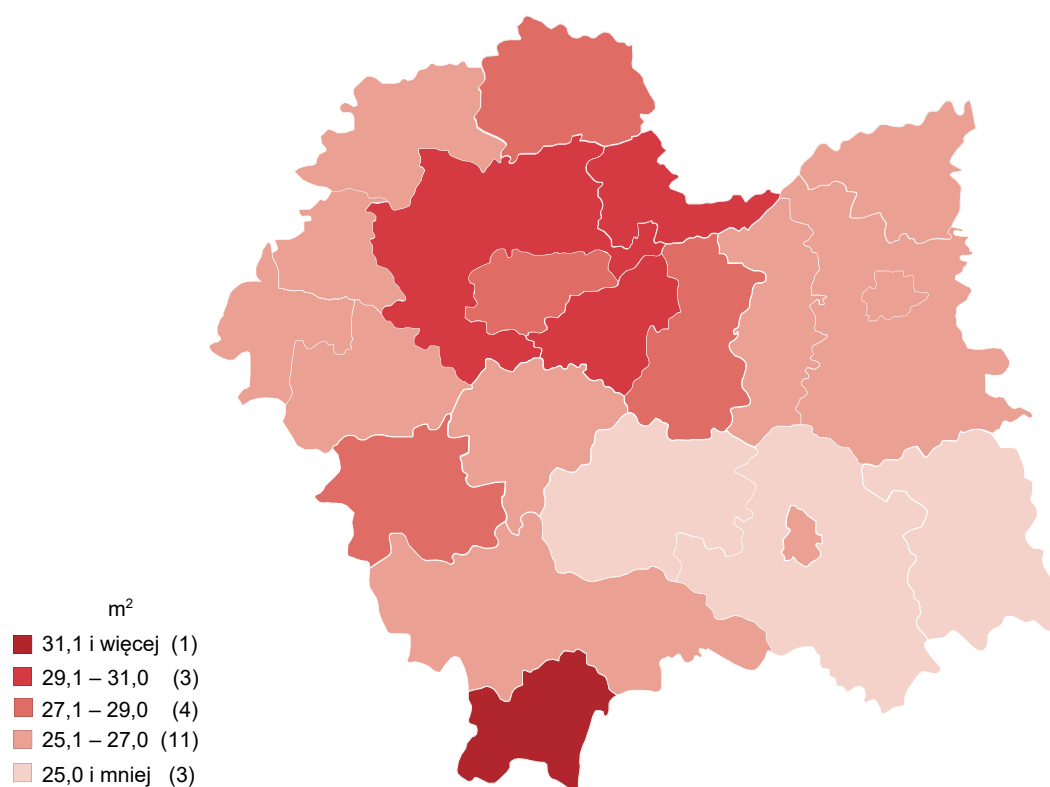

Najmniej korzystne warunki mieszkaniowe odnotowano w powiecie nowosądeckim, gdzie na jedno mieszkanie przypadało 4,01 osoby i 0,93 osoby na jedną izbę. Kolejne powiaty o dużym zaludnieniu w 2016 r. to: limanowski, tarnowski i myślenicki.

Ze względu na powierzchnię użytkową przypadającą na jedną osobę w 2016 r. najkorzystniejsze warunki posiadali mieszkańcy powiatu tatrzańskiego (33,4 m²), krakowskiego (30,8 m²) i wielickiego (30,1 m²), a najmniej korzystne mieszkańcy powiatów: nowosądeckiego (22,6 m²) i limanowskiego (23,9 m²). Wyniki powyżej lub równe średniej wojewódzkiej, która w 2016 r. wynosiła 26,9 m² na osobę osiągnęło osiem powiatów.

Mapa 2. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według powiatów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

CZĘŚĆ B – na podstawie bieżącej sprawozdawczości

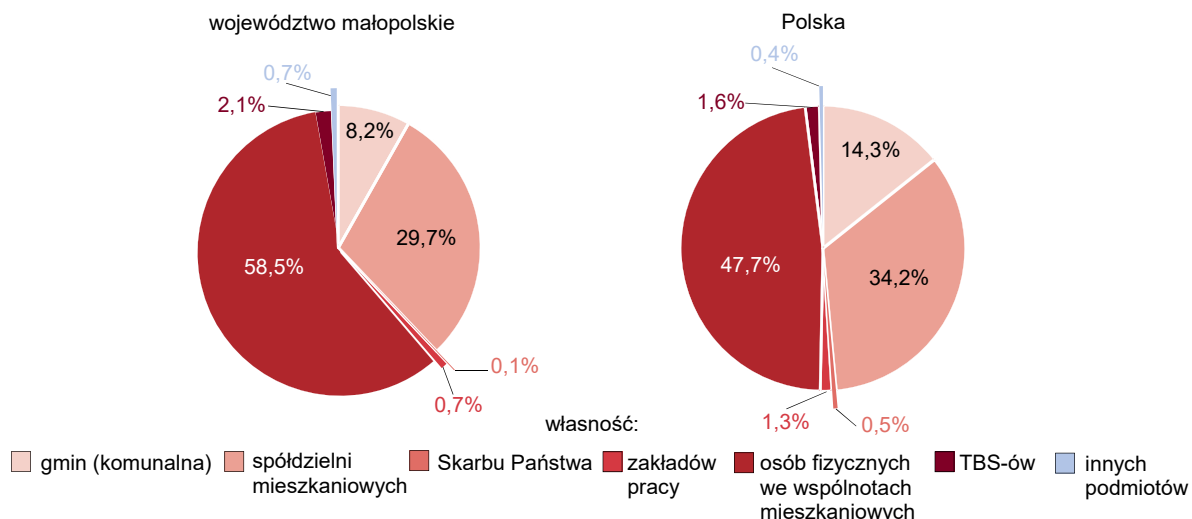
5. FORMY WŁASNOŚCI

Dane prezentowane według podstawowych form własności dotyczą mieszkań objętych badaniami w 2016 r., które były własnością: gmin (mieszkania komunalne), spółdzielni mieszkaniowych (zajmowane na podstawie własnościowego oraz lokatorskiego prawa do lokalu), Skarbu Państwa, zakładów pracy, towarzystw budownictwa społecznego (TBS), osób fizycznych w budynkach wspólnot mieszkaniowych oraz innych podmiotów.

Spośród mieszkań objętych badaniem 58,5% stanowiły mieszkania osób fizycznych w budynkach wspólnotowych (w kraju 47,7%), będące własnością spółdzielni mieszkaniowych – 29,7% (w kraju 34,2%), mieszkania gmin (komunalne) – 8,2% (w kraju 14,3%), TBS-ów – 2,1% (w kraju 1,6%), innych podmiotów – 0,7% (w kraju 0,4%), zakładowe – 0,7% (w kraju 1,3%), i Skarbu Państwa – 0,1% (w kraju 0,5%).

Wykr. 16. Struktura mieszkań według form własności w 2016 r

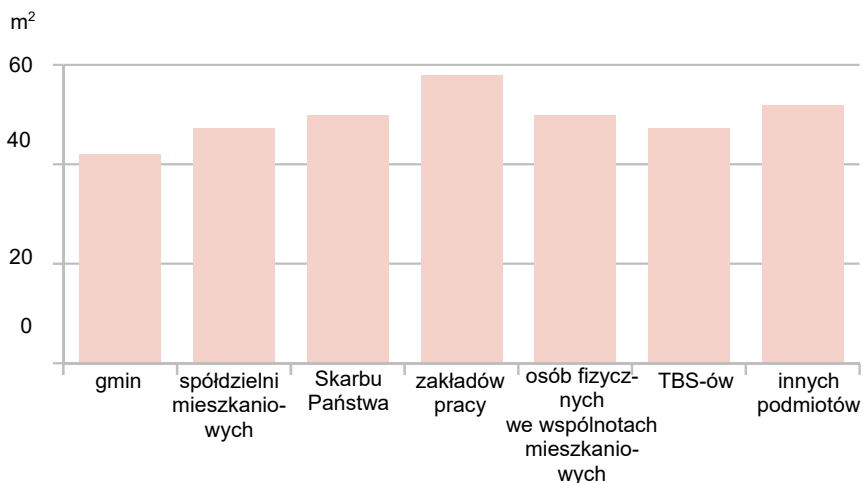
Stan w dniu 31 XII

Zmniejszanie się zasobów mieszkaniowych pozostających w gestii poszczególnych form własności spowodowane było sprzedażą mieszkań osobom fizycznym, zwrotem ich dawnym właścicielom, bądź spadkobiercom, zmianą przeznaczenia mieszkań na cele usługowe, a także łączeniem małych mieszkań w większe.

Wykr. 17. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania według form własności w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

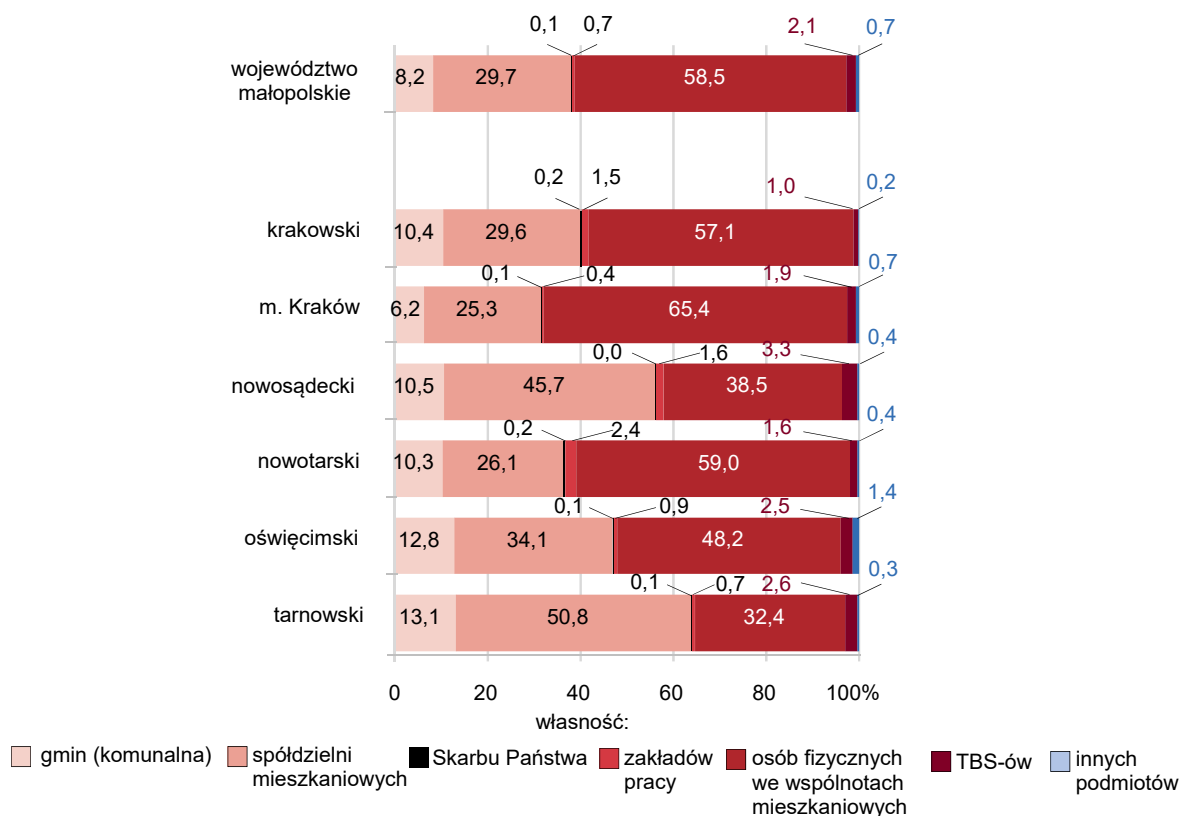
Mieszkania stanowiące własność zakładów pracy charakteryzowały się najwyższą przeciętną powierzchnią użytkową tj. 58,2 m², natomiast mieszkania gminne były najmniejsze (42,4 m²).

W 2016 r. w strukturze własności mieszkań w podregionach: m. Kraków, nowotarskim, krakowskim oraz oświęcimskim dominowały mieszkania osób fizycznych w zasobach wspólnot mieszkaniowych. Mieszkania te stanowiły 65,4% ogółu zasobów mieszkaniowych w podregionie m. Kraków, a w podregionach: nowotarskim, krakowskim i oświęcimskim odpowiednio: 59,0%, 57,1% i 48,2%.

Zasoby spółdzielni mieszkaniowych stanowiły 34,1% ogółu mieszkań podregionu oświęcimskiego, 29,6% krakowskiego, 26,1% nowotarskiego i 25,3% m. Kraków. Gminne zasoby w podregionie oświęcimskim stanowiły 12,8% mieszkań, krakowskim – 10,4%, nowotarskim – 10,3%, a w m. Krakowie – 6,2%. Udział mieszkań będących własnością zakładów pracy, Skarbu Państwa, TBS i innych podmiotów wahał się w granicach od 0,1% do 2,5%.

Wykr. 18. Struktura mieszkań według form własności w podregionach w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

W pozostałych podregionach: tarnowskim i nowosądeckim zdecydowanie przeważały mieszkania spółdzielni mieszkaniowych, które stanowiły odpowiednio 50,8% i 45,7% zasobów podregionu. Osoby fizyczne w zasobach wspólnot mieszkaniowych podregionu tarnowskiego posiadały 32,4% mieszkań podregionu, a w podregionie nowosądeckim – 38,5%. Gminne zasoby w podregionie tarnowskim stanowiły 13,1% mieszkań, a w podregionie nowosądeckim 10,5%. Pozostali właściciele byli w posiadaniu niewielkiej liczby mieszkań od 0,1% w zasobach Skarbu Państwa do 3,3% w zasobach TBS.

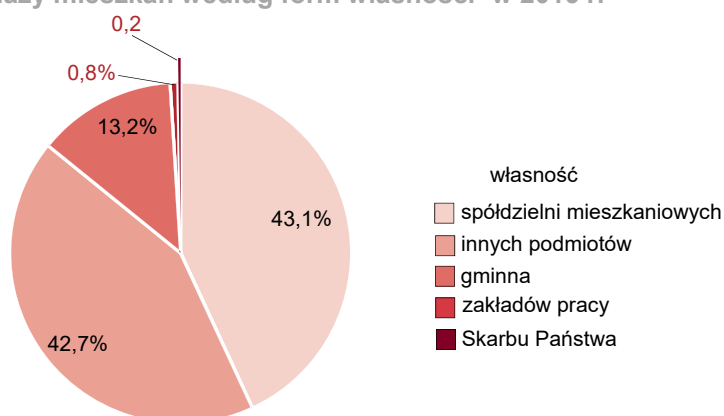
6. SPRZEDAŻ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH

W 2016 r. kontynuowany był proces nabywania przez osoby fizyczne mieszkań znajdujących się w domach wielorodzinnych oraz mieszkań w budynkach, które zostały sprzedane w całości. W analizowanym okresie osobom fizycznym sprzedano 6,8 tys. mieszkań.

W analizowanym okresie spółdzielnie mieszkaniowe sprzedały blisko 3 tys. mieszkań, co stanowiło 43,1% ogółu sprzedanych mieszkań, inne podmioty 2,9 tys. mieszkań, co stanowiło 42,7% ogółu sprzedanych mieszkań, gminy 0,9 tys. mieszkań, co stanowiło 13,2% ogółu sprzedanych mieszkań.

Najmniejszy udział w ogólnej liczbie sprzedanych mieszkań stanowiły mieszkania zakładów pracy (0,8%) oraz mieszkania Skarbu Państwa (0,2%).

Wykr. 19. Struktura sprzedaży mieszkań według form własności^a w 2016 r.

^a Uporządkowano od największych do najmniejszych wartości form własności.

7. REMONTY I MODERNIZACJA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH

W 2016 r. sukcesywnie prowadzone były roboty remontowe przywracające budynkom i mieszkańom pierwotną wartość techniczną i użytkową. W porównaniu z rokiem ubiegłym w województwie małopolskim wyremontowano o 22,4% mieszkań więcej.

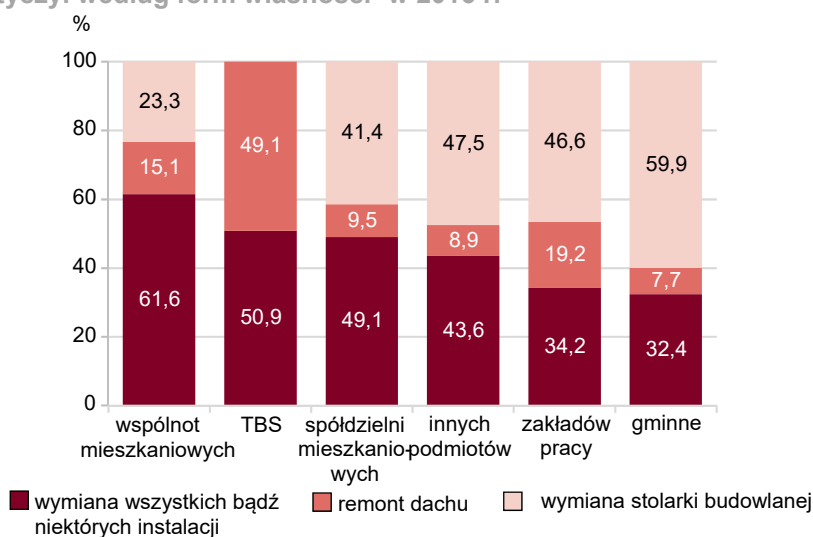
Z ogólnej liczby lokali mieszkalnych, których ten remont bezpośrednio dotyczył, wymianę wszystkich bądź niektórych istniejących już instalacji przeprowadzono w 17,5 tys. mieszkań, co stanowiło 52,7% ogółu mieszkań wyremontowanych, wymianę stolarki budowlanej w 11,8 tys. mieszkań (co stanowiło 35,4%), a remont dachu w 4,0 tys. mieszkań (co stanowiło 11,9%).

Najwięcej robót remontowych przeprowadzono w mieszkaniach spółdzielni mieszkaniowych. W 7,6 tys. mieszkań wymieniono stolarkę budowlaną, a w 9,0 tys. mieszkań wymieniono wszystkie bądź niektóre instalacje. W mieszkaniach Skarbu Państwa w 2016 r. nie przeprowadzono żadnego remontu. W 2016 r. – 8,8 tys. mieszkań zostało poddanych remontom związanym z podwyższeniem ich standardu poprzez doprowadzenie do budynków i mieszkań w nich zlokalizowanych wcześniej nie istniejących instalacji sanitarno-technicznych (wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie, ciepła woda, gaz sieciowy).

W ramach prac modernizacyjnych do 118 mieszkań doprowadzono sieć wodociągową; do 271 mieszkań sieć kanalizacyjną; do 136 mieszkań gaz z sieci. W 808 mieszkaniach zainstalowano centralne ogrzewanie, a do 7960 doprowadzono ciepłą wodę.

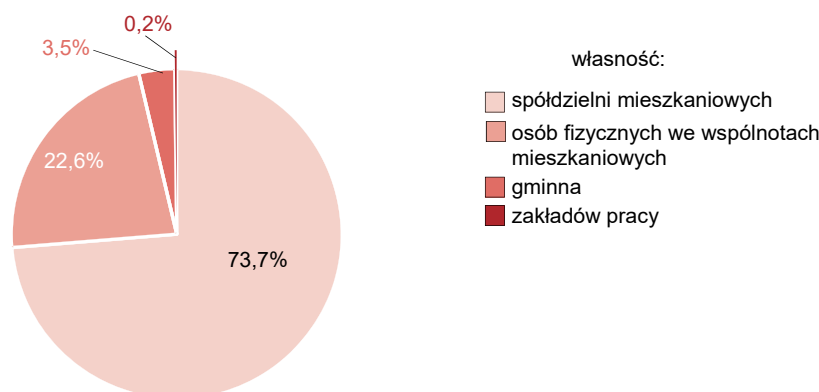
Wykr. 20. Struktura wykonanych robót remontowych w mieszkaniach, których ten remont dotyczył według form własności^a w 2016 r.

^a Formy własności uporządkowano według wartości dotyczących wymiany wszystkich bądź niektórych instalacji.

Najwięcej tego typu prac przeprowadzono w 6,5 tys. mieszkań spółdzielni mieszkaniowych oraz w 2,0 tys. mieszkań w budynkach wspólnot mieszkaniowych. W zasobach mieszkaniowych TBS i Skarbu Państwa nie przeprowadzono żadnych prac związanych z podwyższeniem standardu mieszkań.

Wykr. 21. Struktura mieszkań poddanych remontom związanym z podwyższeniem standardu według form własności^a w 2016 r.

^a Uporządkowano od największych do najmniejszych wartości form własności.

W 2016 r. w ramach modernizacji został podwyższony standard 12,7 tys. mieszkań poprzez ocieplenie ścian budynków.

8. ZALEGŁOŚCI W OPŁATACH ZA MIESZKANIE I EKSMISJE

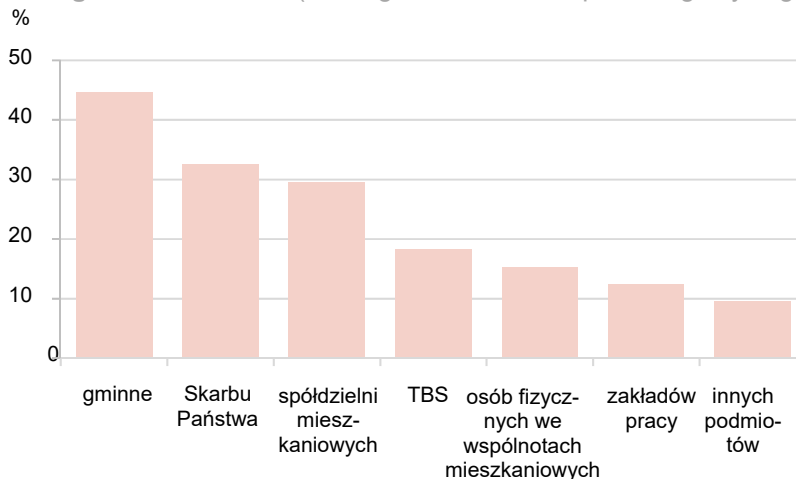
Z zasobów mieszkaniowych objętych badaniem na koniec 2016 r. na terenie województwa małopolskiego było 116,6 tys. mieszkań, których lokatorzy zalegali z opłatami na łączną kwotę 203,5 mln zł.

Najwięcej zadłużonych mieszkań odnotowano w zasobach spółdzielni mieszkaniowych – 64,6 tys. na kwotę 65,0 mln zł, a najmniej w zasobach Skarbu Państwa – 0,1 tys. na kwotę 0,6 mln zł.

W 2016 r. najwyższa przeciętna wysokość zaległości przypadająca na jedno zadłużone mieszkanie od początku powstania tej zaległości była w zasobach innych podmiotów i wyniosła 21,0 tys. zł, natomiast najniższa w zasobach spółdzielni mieszkaniowych – 1,0 tys. zł.

Udział liczby lokatorów zalegających z opłatami w liczbie ogółem lokatorów w poszczególnych zasobach kształtował się na najwyższym poziomie w zasobach gminnych i wynosił 44,7% oraz w zasobach Skarbu Państwa – 32,5%.

Wykr. 22. Udział mieszkań których lokatorzy zalegają z opłatami za mieszkanie według form własności (w % ogółu mieszkań w poszczególnych grupach zasobów)

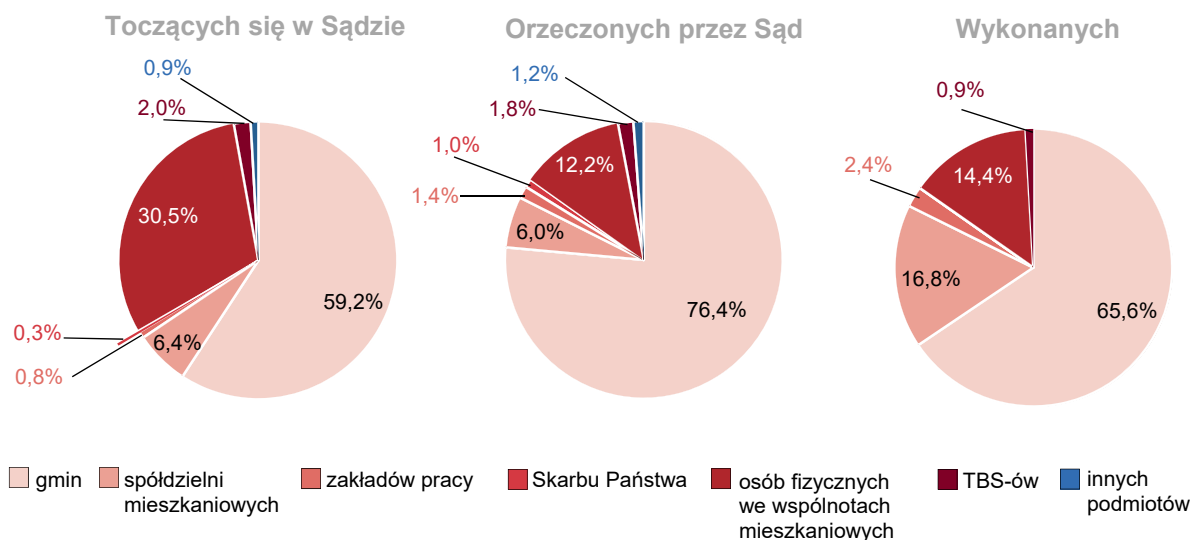

Na 1020 postępowań eksmisyjnych toczących się w sądzie w 2016 r., – 59,2% dotyczyło lokatorów zajmujących mieszkania gminne; 30,5% osób fizycznych w budynkach wspólnotowych oraz 6,4% lokatorów zajmujących mieszkania spółdzielcze. Ponad 95% postępowań eksmisyjnych zostało wszczętych z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie.

Z ogólnej liczby 501 eksmisji z lokali mieszkalnych orzeczonych przez Sąd – 76,4% to orzeczone eksmisje z mieszkań komunalnych, 12,2% z mieszkań osób fizycznych w budynkach wspólnotowych, a 6,0% z mieszkań spółdzielczych.

W 2016 r. wykonano eksmisje z 334 lokali mieszkalnych, z czego najwięcej – 65,6% dotyczyło zasobów gminnych oraz 16,8% zasobów spółdzielczych, najmniej zasobów TBS – 0,9%. Z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie wykonano 313 eksmisji, co stanowiło 93,7% ogólnej liczby wykonanych eksmisji z lokali mieszkalnych.

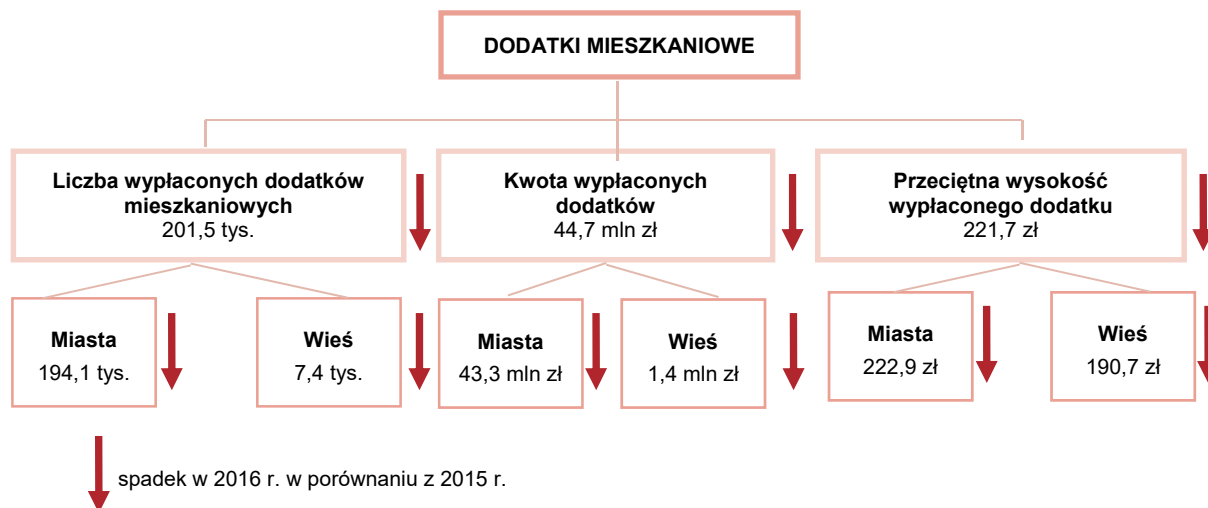
Wykr. 23. Struktura postanowień eksmisyjnych w 2016 r.

9. DODATKI MIESZKANIOWE

W 2016 r. w województwie małopolskim wypłacono 201,5 tys. dodatków mieszkaniowych, co w porównaniu z 2015 r. stanowiło spadek o 7,0%. Łączna kwota wypłat wyniosła 44,7 mln zł, (tj. o 8,0% mniej w porównaniu do roku ubiegłego), z czego 96,3% wypłacono użytkownikom lokali zamieszkałym w miastach.

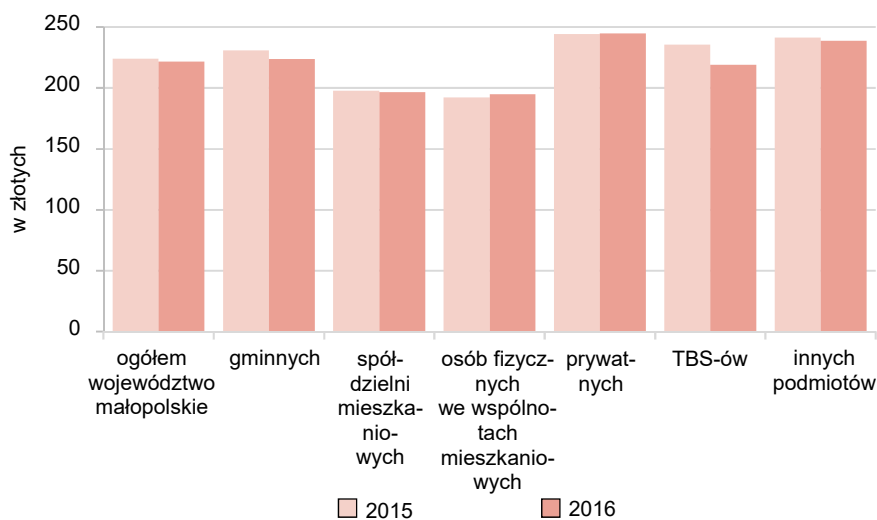
Rys. 7. Dodatki mieszkaniowe w układzie miasta-wieś w 2016 r.

Przeciętna wysokość wypłaconego dodatku w 2016 r. na jedno mieszkanie w województwie małopolskim wyniosła 221,7 zł (w miastach – 222,9 zł, na wsi 190,7 zł), przy czym najwyższa kwota została wypłacona użytkownikom lokali będących w zasobach prywatnych – 244,7 zł, najniższa użytkownikom lokali wspólnot mieszkaniowych – 194,9 zł.

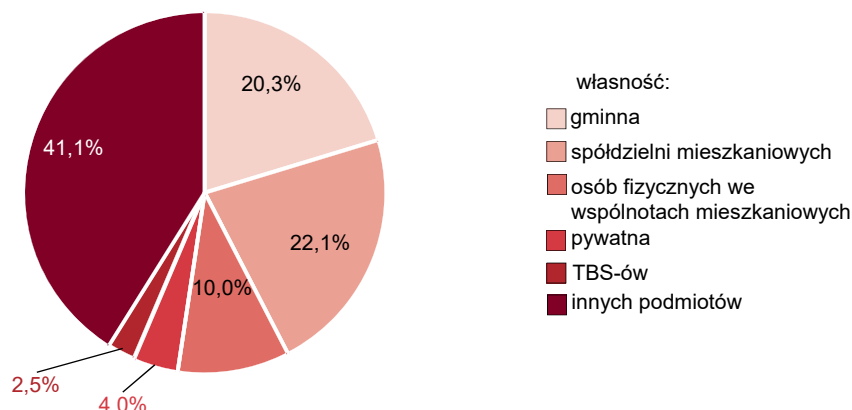
Wykr. 24. Przeciętna wysokość dodatków mieszkaniowych wypłaconych użytkownikom lokali według form własności

Stan w dniu 31 XII

W 2016 r. największy udział w liczbie wypłaconych dodatków mieszkaniowych stanowiły dodatki dla lokatorów mieszkań innych podmiotów (41,1%) oraz spółdzielczych i gminnych (odpowiednio 22,1% i 20,3%), natomiast najmniejszy – dla lokatorów товариств будовництва społecznego (2,5%).

Wykr. 25. Struktura liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych według form własności w 2016 r.

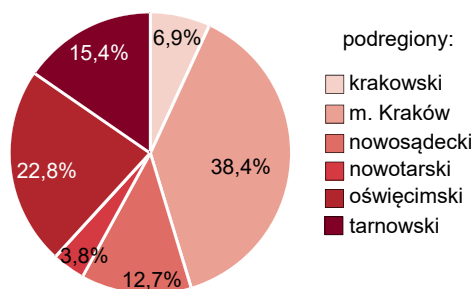

W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek liczby wypłaconych dodatków we wszystkich formach własności mieszkań. Największy spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych dotyczył użytkowników lokali w zasobach spółdzielczych (o 11,9%), najmniejszy odnotowano wśród użytkowników lokali w zasobach TBS (o 3,5%) i zasobach gminnych (o 3,6%).

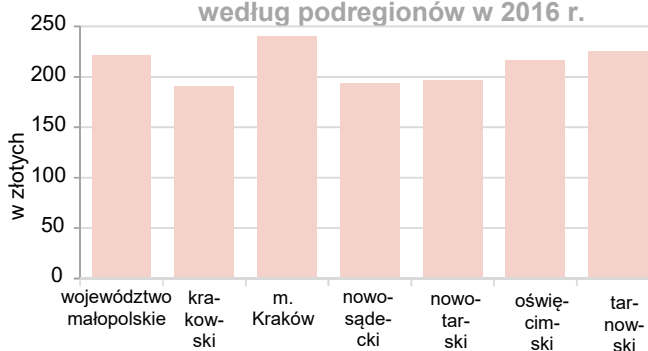
W 2016 r. najwięcej dodatków mieszkaniowych wypłacono mieszkańcom podregionu m. Kraków – 77,5 tys. na kwotę 18,6 mln zł, co stanowiło 38,4% dodatków w województwie, najmniej w podregionie nowotarskim – 7,6 tys. na kwotę 1,5 mln zł, co stanowiło 3,8% ogółu.

Przeciętna kwota dodatku wahała się w granicach od 190,5 zł w podregionie krakowskim do 240,2 zł w podregionie m. Kraków.

Wykr. 26. Struktura liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych według podregionów w 2016 r.

Wykr. 27. Przeciętna wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych według podregionów w 2016 r.

W porównaniu z 2015 r. spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych odnotowano we wszystkich podregionach województwa małopolskiego. Największy – tj. spadek o 12,8% odnotowano w podregionie nowotarskim i nowosądeckim o 11,4%, najmniejszy w podregionie tarnowskim (o 4,6%).

UWAGI OGÓLNE

1. W tablicach zawierających informacje w podziale na miasta i wieś, przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
2. Prezentowane dane odpowiadają poziomowi 2 – regionalnemu (16 województw) oraz lokalnemu dla województwa małopolskiego poziomowi 3 (6 podregionów), 4 (22 powiaty, w tym 3 miasta na prawach powiatu) i 5 (182 gminy, w tym 3 miasta posiadające status miasta na prawach powiatu) Nomenklatury Jednostek Terytorialnych dla Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r.) z późniejszymi zmianami. NTS obowiązująca od 1 I 2015 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów zmieniającym rozporządzenie w sprawie Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów statystycznych (NTS) z dnia 3 XII 2014 r. (Dz.U.2014 poz. 1992) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.
Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego (poziom 4) następująco:
  - Podregion krakowski obejmuje *powiaty*: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki,
  - Podregion m. Kraków: *miasto na prawach powiatu*: Kraków,
  - Podregion nowosądecki *powiaty*: gorlicki, limanowski, nowosądecki, *miasto na prawach powiatu*: Nowy Sącz,
  - Podregion nowotarski *powiaty*: nowotarski, suski, tatrzański,
  - Podregion oświęcimski *powiaty*: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki,
  - Podregion tarnowski *powiaty*: brzeski, dąbrowski, tarnowski; *miasto na prawach powiatu*: Tarnów.
3. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
4. Przy przeliczeniach danych na 1 osobę (1 tys. ludności) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.
5. W tablicach wyszczególniono tylko te powiaty, gminy i zjawiska, dla których wystąpiły dane.
6. Jeśli nie zaznaczono inaczej, na wykresach przyjęto uprządkowanie form własności zgodne z kolejnością form własności w tablicach.
7. Dane na wykresach według podregionów i powiatów uporządkowano alfabetycznie.
8. W legendach map cyfry w nawiasach oznaczają liczbę powiatów.
9. Ze względu na zaokrąglenia w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
10. Źródło danych prezentowanych w tablicach i na wykresach stanowią obliczenia własne opracowane na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Województwo małopolskie według powiatów

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

TBS	= Towarzystwo Budownictwa Społecznego
m ²	= metr kwadratowy
m ³	= metr sześcienny
p. proc.	= punkt procentowy

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska /-/ - zjawisko nie wystąpiło

Kropka (·) - zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych

Zero (0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5

(0,0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05

Znak x - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe

„w tym” - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

UWAGI METODYCZNE

W **części A** przedstawiono sytuację mieszkaniową - stan zasobów mieszkaniowych i niektóre informacje charakteryzujące warunki mieszkaniowe na podstawie wtórnego opracowania statystycznego: Bilansu Zasobów Mieszkaniowych za 2016 r. (według stanu w dniu 31 grudnia).

Stan początkowy bilansu na dzień 01 stycznia, skorygowany zmianami wynikającymi z podziału administracyjnego kraju ogłoszonymi w „Komunikacie Głównego Urzędu Statystycznego o zmianach w podziale terytorialnym kraju”, co roku jest z jednej strony powiększony o przyrost mieszkań z nowego budownictwa, a z drugiej strony pomniejszony o ubytki zasobów mieszkaniowych. Ustalony w wyniku tych zmian stan zasobów na koniec roku sprawozdawczego jest automatycznie stanem otwarcia bilansu dla roku następnego.

W bilansie zasobów mieszkaniowych w 2016 r. ujęto fizyczne ubytki zasobów mieszkaniowych zaistniałe w wyniku rozbiórek, pożarów, powodzi, łączenia małych mieszkań w jedno duże mieszkanie oraz ubytki spowodowane oficjalnie zgłoszonym przekwalifikowaniem mieszkań na cele niemieszkalne. Nie są natomiast ujęte niektóre kategorie ubytków, pomniejszających stan ilościowy mieszkań, lecz nie powodujących ubytków fizycznych istniejących obiektów tj. ubytki związane z przeprowadzaniem się mieszkańców do nowych domów i przeznaczeniem starych domów do różnych celów gospodarczych, bądź pozostawieniem ich pustymi (niezamieszkanymi).

Informacje o zasobach mieszkaniowych zamieszczone w niniejszej publikacji obejmują mieszkania znajdujące się w budynkach mieszkalnych oraz niemieszkalnych i dotyczą mieszkań zamieszkanymi (stale i czasowo) i niezamieszkanymi, które w każdej chwili mogą stać się mieszkaniami zamieszkanymi.

Dane o zasobach nie obejmują lokali zbiorowego zakwaterowania (internatów, domów studenckich, hoteli pracowniczych, domów pomocy społecznej, domów małego dziecka, klasztorów itp.) oraz zamieszkanymi czasowo pomieszczeń prowizorycznych i obiektów ruchomych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków itp.).

Stan zasobów mieszkaniowych określono liczbą mieszkań, liczbą izb, wielkością powierzchni użytkowej mieszkań wyrażoną w m², wyposażeniem w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne.

Część B publikacji dotyczy charakterystyki zasobów mieszkaniowych. Dane te pochodzą z bieżącej sprawozdawczości (M-01 – sprawozdanie o zasobach mieszkaniowych oraz SG-01 – Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna cz. 3) i zostały przedstawione w odniesieniu do jednostek organizacyjnych władających zasobami mieszkaniowymi (do 2015 r. realizowane co 2 lata).

Zakres podmiotowy badania obejmuje osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, których działalnością podstawową jest władanie lub zarządzanie zasobami mieszkaniowymi znajdującymi się w budynkach będących własnością:

- gminy,
- spółdzielni mieszkaniowych,
- Skarbu Państwa,
- zakładów pracy,
- towarzystw budownictwa społecznego,
- wspólnot mieszkaniowych,

– innych podmiotów.

Zakres przedmiotowy badania obejmuje między innymi informacje o: efektach rzeczowych przeprowadzonych remontów (tj. remontów instalacji/elementów budowlanych już istniejących, jak i doprowadzeniu nowych instalacji, co związane jest z podwyższeniem standardu mieszkania), liczbie mieszkań sprzedanych, bądź zwróconych dawnym właścicielom, zaległościach w opłatach za mieszkanie i w spłatach kredytu mieszkaniowego w zasobach spółdzielni mieszkaniowych, podjętych działaniach eksmisyjnych z lokali mieszkalnych, liczbie mieszkań socjalnych (dotyczy tylko zasobów gminnych) i dodatkach mieszkaniowych wypłaconych przez gminy.

OBJAŚNIENIA PODSTAWOWYCH POJĘĆ

Zasoby mieszkaniowe

Pod pojęciem zasobów mieszkaniowych rozumiemy ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych.

Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Mieszkanie

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenia pomocnicze należy rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

Za mieszkania zamieszkałe stale uznaje się takie, w których przebywa jedna lub więcej osób i co najmniej jedną z tych osób uznaje się za faktycznie zamieszkałą.

Za mieszkania zamieszkałe czasowo uznaje się takie, w których przebywa jedna lub więcej osób, ale żadną z tych osób nie uznaje się za mieszkańca faktycznie stale zamieszkałego.

Za mieszkania niezamieszkałe uznaje się takie, w którym nie zamieszkuje na stałe ani nie przebywa czasowo żadna osoba. Mieszkania te są niezamieszkałe z różnych przyczyn i dlatego sklasyfikowano je jako:

- przeznaczone do stałego zamieszkania, tzn. mieszkania:
  - przeznaczone na sprzedaż bądź na wynajem, stanowiące lokale funkcyjne, niezamieszkałe z powodu postępowania sądowego, z powodu załatwiania formalności administracyjno-prawnych, a także stanowiące rezerwę mieszkaniową gmin,
  - nowe, jeszcze nie zasiedlone, znajdujące się w budynkach nowozbudowanych i rozbudowanych,
  - będące w remoncie lub oczekujące na remont,
  - wynajęte placówkom dyplomatycznym innych państw;

- tzw. drugie mieszkania, które wykorzystywane są przez swoich właścicieli (lokatorów) do czasowego lub sezonowego przebywania;
- wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej (jedynie te, które nie zostały na trwale przystosowane do takiej działalności).

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem mieszkania

W publikacji mieszkania sklasyfikowano według następujących form własności:

- *gminy (komunalne)* – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, tj. mieszkania, które służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych ogółu mieszkańców gminy, a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, nauki, instytucje kultury, służące głównie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych pracowników tych jednostek;
- *spółdzielni mieszkaniowych* – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu), znajdujące się w budynkach stanowiących własność lub współwłasność spółdzielni mieszkaniowych, z wyjątkiem tych mieszkań, dla których na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116, z późn. zm.) zostało ustanowione prawo odrębnej własności na rzecz jednej lub kilku osób fizycznych;
- *Skarbu Państwa* – mieszkania pozostające w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych (dawniej Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa), Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości, w zarządzie organów władzy państwowej, administracji państwowej, kontroli państwowej itp.;
- *zakładów pracy* – mieszkania, które są własnością przedsiębiorstw państwowych, w tym Lasów Państwowych oraz państwowych jednostek organizacyjnych np. instytutów badawczych, państwowych wyższych uczelni (bez uczelni katolickich), instytucji artystycznych, Spółdzielni Kółek Rolniczych, przedsiębiorstw komunalnych, z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej, przedsiębiorstw prywatnych i innych prywatnych jednostek organizacyjnych;
- *towarzystw budownictwa społecznego (TBS)* – mieszkania społeczno-czynszowe znajdujące się w budynkach będących własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy „towarzystwo budownictwa społecznego” lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich;
- *wspólnot mieszkaniowych* – pojęcie to odnosi się do budynku (lub kilku budynków) wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnione własności osób fizycznych, potwierdzone wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych).

- *innych podmiotów* – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku - przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze nie sprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, np. developerów, mieszkania stanowiące własność stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, związków zawodowych, samorządów zawodowych i gospodarczych, Kościoła katolickiego i innych kościołów, związków wyznaniowych, uczelni katolickich i instytutów kościelnych, itp.

Izba

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m². Izbami są pokoje oraz kuchnie spełniające powyższe kryteria. Inne pomieszczenia w mieszkaniu, takie jak: przedpokój, hol, łazienka, ubikacja, spiżarnia, schowek, garderoba, alkowa, obudowana weranda, ganek, są pomieszczeniami pomocniczymi i nie uznaje się ich za izby.

Powierzchnia użytkowa mieszkania

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), spiżarni, przedpokoi, alków, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy, ganku, garderoby oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

Powierzchnię sieni z reguły zalicza się do powierzchni mieszkania. Nie wlicza się jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- sień łączy część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską,
- w budynku znajduje się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana jest wspólnie jako ogólnodostępny korytarz.

Do powierzchni użytkowej mieszkania nie zalicza się powierzchni: balkonów, tarasów, loggii, antresoli, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, wózkowni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału, a także garaży, hydroforni i kotłowni.

Urządzenia (instalacje) sanitarno-techniczne w mieszkaniu

Obejmuje mieszkania, w których występuje, co najmniej jedno z niżej wymienionych urządzeń sanitarno-technicznych: wodociąg, ustęp splukiwany, łazienka, centralne ogrzewanie lub gaz z sieci.

Za mieszkanie wyposażone w:

- *wodociąg* – uznaje się mieszkanie, w obrębie, którego znajduje się kran z wodą bieżącą. Przez wodociąg należy rozumieć instalacje wodociągowe (wraz z urządzeniami odbioru znajdującymi się w mieszkaniu) doprowadzające wodę z sieci (za pomocą czynnych połączeń) od przewodu ulicznego lub z urządzeń lokalnych (własne ujęcia wody);
- *ustęp splukiwany* – uznaje się mieszkanie, w obrębie, którego znajduje się urządzenie sanitarne podłączone do instalacji wodociągowej i odprowadzającej ścieki do sieci kanalizacyjnej lub do urządzeń lokalnych (zbiorniki bezodpływowe);
- *łazienkę* (urządzenie kąpielowe, prysznic – z odpływem wody) – należy tu rozumieć pomieszczenie, w którym zainstalowana jest wanna lub prysznic, bądź oba te urządzenia oraz urządzenia odprowadzające ścieki do sieci kanalizacyjnej lub do urządzeń lokalnych (zbiorniki bezodpływowe);

- *gaz z sieci* – uznaje się mieszkanie, w którym znajdują się instalacje (wraz z urządzeniami odbioru znajdującymi się w mieszkaniu) doprowadzające gaz z czynnych przyłączy;
- *centralne ogrzewanie* – uznaje się mieszkanie, w którym znajduje się instalacja doprowadzająca ciepło z centralnego źródła wytwarzania, tj. elektrociepłowni, ciepłowni, kotłowni osiedlowych, pieca do c.o. zainstalowanego we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu. Do c.o. zalicza się również elektryczne ogrzewanie podłogowe.

Lokale socjalne

Lokal socjalny to lokal **nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny**, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy – tj. jedną osobę w przypadku zamieszkiwania co najmniej dwóch osób – nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. Oznacza to możliwość ograniczania dostępu do pewnych pomieszczeń czy urządzeń np. poprzez umiejscowienie jednej wspólnej łazienki lub WC na korytarzu dla kilku wyodrębnionych lokali w ramach nieruchomości, gazu czy braku centralnego ogrzewania. Przysługuje on osobom, które uzyskały prawo do lokalu socjalnego na podstawie wyroku eksmisyjnego lub znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, w której ich potrzeby mieszkaniowe nie są zaspokojone.

Są to lokale wynajęte przez gminę na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego, zawartej zgodnie z Ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 Nr 31, poz. 266, z późn. zm.).

Umowę najmu lokalu socjalnego zawiera się na czas oznaczony. Czas trwania umowy pozostaje w gestii władz gminy i będzie wynikał z przyznanej jej swobody prowadzenia polityki mieszkaniowej. Przy określaniu czasu, na jaki zostanie zawarta umowa, gmina powinna wziąć pod uwagę cele przyznawania lokali socjalnych, które wynikają z ustawy. Najważniejszymi celami przyznawania lokali socjalnych jest wsparcie rodzin ubogich oraz przeciwdziałanie bezdomności.

Stawka czynszu za lokal socjalny nie może przekraczać połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminnym zasobie mieszkaniowym. Przy najmie lokalu socjalnego nie pobiera się kaucji.

Budynek mieszkalny

Budynek mieszkalny jest to obiekt budowlany, którego co najmniej połowa całkowitej powierzchni użytkowej jest wykorzystywana do celów mieszkalnych. W przypadkach, gdy mniej niż połowa całkowitej powierzchni użytkowej wykorzystywana jest na cele mieszkalne, budynek taki klasyfikowany jest jako niemieszkalny, zgodnie z jego przeznaczeniem.

Remonty budynków mieszkalnych

Informacje o remontach mieszkań w budynkach mieszkalnych ustalono dla zasobów stanowiących własność spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, osób fizycznych w budynkach wspólnot mieszkaniowych i pozostałych podmiotów. Dane dotyczą remontów zakończonych w roku sprawozdawczym.

Efekty rzeczowe wykonanych prac zilustrowano:

- liczbą mieszkań w budynkach, w których przeprowadzono remonty kapitalne lub wykonano roboty remontowe nie stanowiące remontu kapitalnego; liczba mieszkań obejmuje te mieszkania których remont bezpośrednio dotyczył,
- liczbą mieszkań w budynkach, do których doprowadzono instalacje sanitarno-techniczne (wodociąg, kanalizację, centralne ogrzewanie, ciepłą wodę, gaz sieciowy i zbiorcze anteny telewizyjne), a których mieszkania w tych budynkach wcześniej nie posiadały.

Pod pojęciem *remontu kapitalnego* budynku rozumie się roboty remontowe mające na celu przywrócenie budynkowi (mieszkaniu) pierwotnej lub prawie pierwotnej wartości technicznej i użytkowej. Do budynków poddanych remontowi kapitalnemu zaliczono budynki, w których co najmniej 60% podstawowych elementów budowlanych i instalacyjnych zostało poddanych naprawom głównym lub wymianom. Przez naprawę główną rozumie się gruntowny remont obejmujący, co najmniej 50% stanu fizycznego poszczególnego elementu budynku lub instalacji.

Roboty remontowe – gruntowny remont polegający na przeprowadzeniu w budynku (mieszkaniu) i zakończeniu remontu (wymianie) elementów budowlanych lub instalacji. Do podstawowych elementów budowlanych zalicza się: ściany konstrukcyjne, konstrukcje i krycie dachu, tynki zewnętrzne i wewnętrzne, stropy, stolarkę budowlaną, podłogi i piece grzewcze.

Zaległości w opłatach za mieszkanie i w spłatach kredytu mieszkaniowego

Informacje o zaległościach w opłatach za mieszkanie obejmują opłaty za mieszkanie jak i spłaty kredytu mieszkaniowego od początku powstania zaległości opłat, a ustalone według stanu w dniu 31 XII 2016 r. Prezentowane dane za rok 2015 dotyczą lokatorów zalegających z bieżącymi opłatami za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 r.

Informacja o zaległościach w spłacie kredytu mieszkaniowego dotyczy tylko członków spółdzielni mieszkaniowych, którzy zgodnie z zawartymi umowami winni uiszczać raty kredytu (wraz z odsetkami) na konto spółdzielni mieszkaniowej.

Działania eksmisyjne wobec użytkowników lokali mieszkalnych

Działania eksmisyjne są czynnościami związanymi z przymusowym usunięciem osoby/osób z zajmowanego lokalu lub nieruchomości na mocy decyzji władz administracyjnych lub wyroku sądowego.

Informacje o działaniach eksmisyjnych wobec użytkowników lokali mieszkalnych wykazane w niniejszej publikacji dotyczą użytkowników lokali spółdzielczych, gminnych, zakładowych, osób fizycznych w budynkach wspólnot mieszkaniowych oraz pozostałych podmiotów. Informacje te obejmują:

- liczbę toczących się w sądzie postępowań eksmisyjnych z lokali mieszkalnych ustalonych według stanu w dniu 31 grudnia 2016 r.,
- liczbę postępowań eksmisyjnych z lokali mieszkalnych zakończonych przez sąd orzeczeniem eksmisji w 2016 r.,
- liczbę eksmisji z lokali mieszkalnych wykonanych w 2016 r.

Spośród ogólnych informacji o działaniach eksmisyjnych wyodrębniono te, które toczyły się z powodu nie uiszczenia opłat za zajmowane lokale mieszkalne.

Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz. 737 z późniejszymi zmianami) mający na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego lub domów jednorodzinnych.

Wyróżnia się charakterystycznymi dlań cechami: jest świadczeniem *obligatoryjnym*, przyznawanym na wniosek osoby uprawnionej w tym sensie, że osobom spełniającym ustawowe warunki przysługuje prawo żądania jego wypłaty i *powszechnym* (tj. przysługuje niezależnie od tego, jaki tytuł prawny do lokalu przysługuje osobie uprawnionej, poza wyjątkami przewidzianymi w ustawie), a także *okresowym*, przyznaje się go, bowiem na określony okres z możliwością ponownego przyznania w razie dalszego spełnienia ustawowych warunków.

Kryteriami uprawniającymi do otrzymania dodatku mieszkaniowego są:

- tytuł prawny do lokalu – dodatek może być przyznany najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, w lokalach mieszkalnych w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych oraz innym osobom mających tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego (np. umowa użyczenia) i ponoszącym wydatki związane z ich utrzymaniem, jak również osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny;
- wysokości dochodu rodziny;
- wielkości mieszkania – powierzchni użytkowej mieszkania. Ustawa posługuje się pojęciem „powierzchni normatywnej” – dodatek przysługuje na ściśle określoną liczbę metrów mieszkania.

Przy obliczaniu wysokości dodatku brane są pod uwagę wydatki (ponoszone przez gospodarstwo domowe) związane z czynszem, kosztami eksploatacji, jak również opłatami za energię cieplną, wodę i odbiór nieczystości ciekłych.

Od 2004 r. wypłata dodatków mieszkaniowych stanowi – zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz. 734, ze zm.) – zadanie własne gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz.U. 2013, poz.1966, art. 6) o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wysokość dodatku mieszkaniowego nie może przekraczać 70% wydatków przypadających na normatywna powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego lub 70% faktycznych wydatków ponoszonych za lokal mieszkalny. Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć lub obniżyć, nie więcej niż o 20 p. proc., wysokość wskaźników procentowych. Oznacza to, że maksymalna wysokość wypłacanego dodatku może kształtować się w przedziale od 50% do 90% ponoszonych wydatków mieszkaniowych.

Przedstawione w publikacji informacje dotyczą wyłącznie dodatków mieszkaniowych fizycznie wypłaconych w 2016 r., niezależnie od daty decyzji przyznanego dodatku.